

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA**

CURSO 2019/20

I.E.S. AS BIZOCAS

**Raquel González García
(Xefa do departamento)
Lucía Martínez Dopazo**

ÍNDICE

1.	Introdución e contextualización.....	3
2.	Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	4
3.	Concreción dos obxectivos para cada curso. (de ser o caso)	
4.	Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de:.....	16
	a) Temporalización.	
	b) Grao mínimo de consecución para superar a materia.	
	c) Procedementos e instrumentos de avaliación.	
5.	Concrecións metodolóxicas que require a materia	39
6.	Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	40
7.	Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	41
8.	Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	45
9.	Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	45
10.		
11.	Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	46
12.	Medidas de atención á diversidade.....	47
13.	Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.	48
14.	Actividades complementarias e extraescolares programadas para cada curso.....	49
15.	Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	53

1. Introducción e contextualización.

O Departamento de Bioloxía e Xeoloxía do IES As Bizocas é unipersoal, polo tanto as materias e cursos que a continuación se relacionan serían impartidas en principio todas elas pola xefa do departamento. Sen embargo, debido a unha redución de xornada de 1/3, finalmente neste curso seremos dúas docentes de Bioloxía e Xeoloxía.

Bioloxía e Xeoloxía 1º ESO

1ºA: Grupo de 19 alumnos, dous deles repetidores.

1ºB: Grupo de 19 alumnos, tres deles repetidores.

1ºC: Grupo de 16 alumnos, dous deles repetidores.

Carga horaria: 4 horas semanais.

Profesoras: Raquel González García.

Lucía Martínez Dopazo.

Bioloxía e Xeoloxía 3º ESO

3ºA: Grupo de 19 alumnos.

3ºB: Grupo de 20 alumnos, dous deles repetidores.

Carga horaria: 2 horas semanais.

Profesora: Lucía Martínez Dopazo.

Bioloxía e Xeoloxía 4º ESO

4ºB: Grupo de 21 alumnos, dous deles repetidores.

Carga horaria: 3 horas semanais.

Profesora: Raquel González García.

Ademáis hai que engadir o alumnado con materias pendentes do noso departamento, que fan un total de 7 alumnos, todos eles de 2º de ESO coa mateira pendente de 1º de ESO Bioloxía e Xeoloxía, aos que neste curso non lles damos clase no noso departamento.

Este alumnado será avaliado pola xefa do departamento.

2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Para facilitar a avaliación por competencias/destrezas, agrupáronse os estándares de aprendizaxe (EA) de cada materia, por destrezas ou competencias, creando así os chamados perfís competenciais. Deste xeito, avaliaranse conxuntamente os EA de cada perfil.

En concreto, e para este curso, os perfís competenciais creados para cada materia son os seguintes:

Perfil de EXPRESIÓN ORAL
Perfil de EXPRESIÓN ESCRITA
Perfil de COMPRENSIÓN ORAL
Perfil de COMPRENSIÓN ESCRITA
Perfil de APRENDER A APRENDER
Perfil de TRABALLO EN GRUPO.

A continuación se detalla cada un deles.

2.1. Perfís competenciais para cada materia.

Perfil competencial Bioloxía e Xeoloxía 1º ESO

PCCL_EO (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Expresión oral)
Estándares
1º-BXB1.1.1. - Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase de xeito correcto tanto oralmente como por escrito.
1º-BXB1.2.2 - Transmite a información seleccionada de xeito preciso, utilizando diversos soportes.
1º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
1º-BXB5.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
1º-BXB5.5.2- Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

PCCL_EE (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Expresión escrita)
Estándares
1º-BXB1.1.1. - Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase de xeito correcto tanto oralmente como por escrito.
1-BXB1.2.2 - Transmite a información seleccionada de xeito preciso, utilizando diversos soportes.
1º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
1º-BXB5.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
1º-BXB5.5.2- Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

PCCL_CO (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Comprensión oral)
Estándares
1º-BXB1.2.1. - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.
1º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
PCCL_CE (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Comprensión escrita)
Estándares
1º-BXB1.2.1. - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.
1º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
PCAA (PERFIL DE COMPETENCIA Aprender a aprender)
Estándares
1º-BXB1.2.1 - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.
1º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
1º-BXB1.3.2 - Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados.
1º-BXB2.7.1- Identifica minerais e rochas utiizando criterios que permitan diferenciarlos.
1º-BXB3.6.1 - Clasifica e identifica animais e plantas a partir de claves de identificación.
1º-BXB3.7.2 - Relaciona coa súa adaptación ao medio a presenza de determinadas estruturas nos animais e nas plantas máis comúns.
1º-BXB5.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias do método científico.
1º-BXB5.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
1º-BXB5.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula.
PCSC_TG (PERFIL DE COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA, Traballo en grupo)
Estándares
1º-BXB5.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

Perfil competencial de Bioloxía e Xeoloxía 3º ESO

PCCL_EO (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Expresión oral)
Estándares
3º-BXB1.1.1. - Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase con corrección, tanto oralmente como por escrito.
3º-BXB1.2.2.- Transmite a información seleccionada de xeito preciso utilizando diversos soportes.
3º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
3º-BXB6.2.1. - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
3º-BXB6.5.2. - Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

PCCL_EE (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Expresión escrita)
Estándares
3º-BXB1.1.1. - Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase con corrección, tanto oralmente como por escrito.
3º-BXB1.2.2.- Transmite a información seleccionada de xeito preciso utilizando diversos soportes.
3º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
3º-BXB6.2.1. - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
3º-BXB6.5.2. - Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

PCCL_CO (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Comprensión oral)
Estándares
3º-BXB1.2.1. - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.
3º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.

PCCL_CE (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Comprensión escrita)
Estándares
3º-BXB1.2.1. - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.
3º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.

PCAA (PERFIL DE COMPETENCIA Aprender a aprender)
Estándares
3º-BXB1.2.1. - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.
3º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.
3º-BXB1.3.2. - Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados.
3º-BXB3.1.1. - Interpreta os niveis de organización no ser humano e procura a relación entre eles.
3º-BXB3.12.1. - Deseña hábitos nutricionais saudables mediante a elaboración de dietas equilibradas, utilizando táboas con grupos de alimentos cos nutrientes principais presentes neles e o seu valor calórico.
3º-BXB3.13.1. - Valora e determina unha dieta equilibrada para unha vida saudable e identifica os principais trastornos da conduta alimentaria.
3º-BXB3.24.1. - Identifica os factores de risco máis frecuentes que poden afectar o aparello locomotor e relaciónaos coas lesións que producen.
3º-BXB4.8.1. - Investiga acerca da paisaxe do seu contorno máis próximo e identifica algúns dos factores que condicionaron a súa modelaxe.
3º-BXB4.12.1. - Xustifica a existencia de zonas en que os terremotos son máis frecuentes e de maior magnitude.
3º-BXB4.13.1. - Valora e describe o risco sísmico e, de ser o caso, volcánico existente na zona en que habita, e coñece as medidas de prevención que debe adoptar.
3º-BXB6.1.1. - Integra e aplica as destrezas propias do método científico.
3º-BXB6.2.1. - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.

PCSC_TG (PERFIL DE COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA, Traballo en grupo)
Estándares
3º-BXB6.4.1. - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

Perfil competencial de Bioloxía e Xeoloxía 4º ESO

PCCL_EO (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Expresión oral)
Estándares
4º-BXB1.19.1 - Recoñece e describe as fases da hominización.
4º-BXB3.8.1 – Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
4º-BXB3.8.2- Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
4º-BXB3.11.1 – Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
4º-BXB4.2.1 – Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
4º-BXB4.3.1 – Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
4º-BXB4.5.2 – Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

PCCL_EE (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Expresión escrita)
Estándares
4º-BXB1.19.1 - Recoñece e describe as fases da hominización.
4º-BXB3.8.1 – Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
4º-BXB3.8.2- Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
4º-BXB3.11.1 – Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
4º-BXB4.2.1 – Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
4º-BXB4.3.1 – Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
4º-BXB4.5.2 – Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

PCCL_CO (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Comprensión oral)
Estándares
4º-BXB1.15.1 - Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.
4º-BXB2.11.1 – Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.
4º-BXB3.1.2 – Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
4º-BXB3.5.1 – Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
4º-BXB4.3.1 – Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

PCAA (PERFIL DE COMPETENCIA Aprender a aprender)

Estándares

4º-BXB1.1.1 - Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.

4º-BXB1.1.2 - Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.

4º-BXB1.2.1 - Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.

4º-BXB1.4.1 - Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.

4º-BXB1.5.1 - Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.

4º-BXB1.6.1 - Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.

4º-BXB1.7.1 - Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.

4º-BXB1.8.1 - Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.

4º-BXB1.9.1 - Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.

4º-BXB1.10.1 - Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.

4º-BXB1.13.1 - Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.

4º-BXB1.16.1 - Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.

4º-BXB1.17.1 - Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.

4º-BXB1.18.1 - Interpreta árbores filoxenéticas.

4º-BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.

4º-BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.

4º-BXB2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.

4º-BXB2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.

4º-BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.

4º-BXB2.8.1. Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.

4º-BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.

4º-BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.

4º-BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.

4º-BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.
4º-BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
4º-BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
4º-BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
4º-BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
4º-BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.
4º-BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
4º-BXB3.10.1. Argumenta os pros e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.
4º-BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
4º-BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
4º-BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

PCCL_CE (PERFIL DE COMPETENCIA Comunicación Lingüística, Comprensión escrita)
Estándares
4º-BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.
4º-BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.
4º-BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos.
4º-BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
4º-BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
4º-BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

PCSC_TG (PERFIL DE COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA, Traballo en grupo)
Estándares
4º-BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

2.2. Rúbricas para avaliar as competencias clave e/ou destrezas.

Dos seis perfís competenciais creados para cada materia, catro deles (Expresión oral, Expresión escrita, Aprender a aprender e Traballo en grupo), serán avaliados mediante rúbricas.

A rúbrica de cada destreza/competencia aplicada será diferente para cada nivel impartido polo departamento, e lóxicamente o nivel de esixencia irá aumentando en cada curso.

O grao mínimo de consecución para cada unha delas será de 5 puntos no caso de que a máxima puntuación sexa 9 e de 6 puntos no caso de aquelas rúbricas que valgan 12 puntos.

A continuación se amosan ditas rúbricas, así como a súa denominación para cada materia ou nivel.

EXPRESIÓN ORAL

1º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R1_CCL_EO_1: Biología e Xeoloxía_ Rúbrica 1º ESO_ Competencia comunicación lingüística_ Expresión oral _ 1ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
VOCABULARIO - Léxico científico -Rexistro	Vocabulario científico incorrecto. e rexistro inaxeitado.	Vocabulario científico incorrecto ou rexistro inaxeitado.	Vocabulario científico bastante axeitado, e rexistro inaxeitado.	Vocabulario científico bastante axeitado e rexistro axeitado.	
VOZ E LINGUAXE NON VERBAL -Pausas -Dicción clara -Expresión corporal	Fala moi rápido, lento ou baixo e Fala de costas ao público.	Fala moi rápido, lento ou baixo ou Fala de costas ao público.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado e Fala de cara ao público pero sen miralo.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado e Fala dirixíndose ao público en todo momento.	
ADECUACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS - Coherencia - Apoio visual	Non expón as ideas principais e non usa ningunha imaxe.	Non expón as ideas principais ou non usa ningunha imaxe.	Expón algunhas das ideas principais ou usa poucas imaxes ou incoherentes co contido	Expón a maioría das ideas principais e a maioría de imaxes son axeitadas e pertinentes.	

3º ESO BIOLOXÍA XEOLOXÍA

BX_R1_CCL_EO_3: Biología e Xeoloxía_ Rúbrica 3º ESO_ Competencia comunicación lingüística_ Expresión oral _ 1ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
VOCABULARIO - Léxico científico - Rexistro	Vocabulario científico incorrecto ou repetitivo e Rexistro inaxeitado.	Vocabulario científico incorrecto ou repetitivo ou Rexistro inaxeitado.	Vocabulario científico bastante variado e axeitado. e rexistro inaxeitado.	Vocabulario científico moi variado e axeitado. e rexistro axeitado.	
VOZ E LINGUAXE NON VERBAL - Pausas - Dicción clara - Expresión corporal	Fala moi rápido, lento ou baixo ou Fala de costas ao público.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado ou Fala de cara ao público pero sen miralo.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado ou Fala dirixíndose ao público en todo momento.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado e Fala dirixíndose ao público en todo momento.	
ADECUACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS - Coherencia - Apoio visual	Non expón as ideas principais ou non usa ningunha imaxe.	Expón algunhas das ideas principais. e Usa poucas imaxes ou incoherentes co contido.	Expón algunhas das ideas principais. ou Usa poucas imaxes ou incoherentes co contido.	Expón a maioría das ideas principais e a maioría de imaxes son axeitadas e pertinentes.	

4º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R1_CCL_EO_4: Biología e Xeoloxía_ Rúbrica 4º ESO_ Competencia comunicación lingüística_ Expresión oral _ 1ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
VOCABULARIO - Léxico científico - Rexistro	Vocabulario científico incorrecto ou repetitivo e Rexistro totalmente inaxeitado.	Vocabulario científico bastante variado e axeitado e Rexistro en ocasións inaxeitado.	Vocabulario científico moi variado e axeitado, e Rexistro en gran parte axeitado.	Vocabulario científico moi variado e axeitado e Rexistro sempre axeitado.	
VOZ E LINGUAXE NON VERBAL - Pausas - Dicción clara - Entoación - Expresión corporal	Fala moi rápido, lento ou baixo ou Fala de costas ao público.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado e Fala de cara ao público pero sen miralo.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado e Fala dirixíndose ao público en todo momento.	Fala a ritmo comprensible e volume axeitado e Fala dirixíndose ao público en todo momento e axúdase coas mans.	
ADECUACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS - Coherencia - Apoio visual	Non expón as ideas principais ou non usa ningunha imaxe.	Expón algunhas das ideas principais e usa poucas imaxes ou incoherentes co contido.	Expón a maioría das ideas principais e a maioría de imaxes son axeitadas e pertinentes.	Expón todas as ideas principais de xeito moi coherente e tódalas imaxes axeitadas e pertinentes.	

EXPRESIÓN ESCRITA

1º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R2_CCL_EE_1: Biología e Xeoloxía_ Rúbrica 1º ESO_ Competencia comunicación lingüística_ Expresión escrita _ 2ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
VOCABULARIO - Léxico científico - Rexistro	Vocabulario científico repetitivo e/ou incorrecto. Rexistro totalmente inadecuado. (15 ou máis erros).	Vocabulario científico en ocasións repetitivo ou con erros. Rexistro en ocasións inadecuado. (Entre 10 e 15 erros).	Vocabulario científico bastante variado e axeitado, con poucos erros. Rexistro en gran parte adecuado. (Entre 5 e 10 erros).	Vocabulario científico moi variado e axeitado. Rexistro adecuado en todo momento. (Entre 0 e 5 erros).	
EXPRESIÓN FORMAL -Morfoloxía -Sintaxe	Abundantes erros morfosintácticos. (15 ou máis erros).	Bastantes erros morfosintácticos. (Entre 10 e 15 erros).	Poucos erros morfosintácticos. (Entre 5 e 10 erros).	Respecta sempre as regras morfosintácticas. (Entre 0 e 5 erros).	
PRESENTACIÓN -Prazo -Presentación. -Organización.	Entrega fóra de prazo e mala presentación e Información desorganizada.	Entrega fóra de prazo ou mala presentación ou Información desorganizada.	Presentación axeitada. Organiza a información dun xeito aceptable.	Presentación excelente. Organiza a información en parágrafos ben delimitados.	
ADECUACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS - Coherencia - Apoio visual	Non expón as ideas principais e non usa ningunha imaxe.	Non expón as ideas principais ou non usa ningunha imaxe.	Expón algunhas das ideas principais ou usa poucas imaxes ou incoherentes co contido	Expón a maioría das ideas principais e a maioría de imaxes son axeitadas e pertinentes.	

3º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R2_CCL_EE_3: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 3º ESO_ Competencia comunicación lingüística_ Expresión escrita _ 2ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
VOCABULARIO - Léxico científico - Rexistro	Vocabulario científico repetitivo e/ou incorrecto. Rexistro totalmente inadecuado. (10 ou máis erros).	Vocabulario científico en ocasións repetitivo ou con erros. Rexistro en ocasións inadecuado. (Entre 5 e 10 erros).	Vocabulario científico bastante variado e axeitado, con poucos erros. Rexistro en gran parte adecuado. (Entre 2 e 5 erros).	Vocabulario científico moi variado e axeitado. Rexistro adecuado en todo momento. (Entre 0 e 2 erros).	
EXPRESIÓN FORMAL -Morfoloxía -Sintaxe	Abundantes erros morfosintácticos. (10 ou máis erros).	Bastantes erros morfosintácticos. (Entre 5 e 10 erros).	Poucos erros morfosintácticos. (Entre 2 e 5 erros).	Respecta sempre as regras morfosintácticas. (Entre 0 e 2 erros).	
PRESENTACIÓN -Prazo -Presentación. -Organización.	Entrega fóra de prazo e mala presentación e información desorganizada.	Entrega en prazo. Mala presentación. Información desorganizada.	Entrega en prazo. Presentación axeitada. Organiza a información dun xeito aceptable.	Entrega en prazo. Presentación excelente. Organiza a información en parágrafos ben delimitados.	
ADECUACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS - Coherencia - Apoio visual	Non expón as ideas principais ou non usa ningunha imaxe.	Expón algunhas das ideas principais e usa poucas imaxes ou incoherentes co contido.	Expón algunhas das ideas principais ou usa poucas imaxes ou incoherentes co contido.	Expón a maioría das ideas principais e a maioría de imaxes son axeitadas e pertinentes.	

4º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R2_CCL_EE_4: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 4º ESO_ Competencia comunicación lingüística_ Expresión escrita _ 2ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
VOCABULARIO - Léxico científico - Rexistro	Vocabulario científico repetitivo e/ou incorrecto. Rexistro totalmente inadecuado. (Entre 5 e 10 erros).	Vocabulario científico en ocasións repetitivo ou con erros. Rexistro en ocasións inadecuado. (Entre 2 e 5 erros).	Vocabulario científico bastante variado e axeitado, con poucos erros. Rexistro en gran parte adecuado. (Entre 0 e 2 erros).	Vocabulario científico moi variado e axeitado. Rexistro adecuado en todo momento. (0 erros).	
EXPRESIÓN FORMAL -Morfoloxía -Sintaxe	Abundantes erros morfosintácticos. (Entre 5 e 10 erros).	Bastantes erros morfosintácticos. (Entre 2 e 5 erros).	Poucos erros morfosintácticos. (Entre 0 e 2 erros).	Respecta sempre as regras morfosintácticas. (0 erros).	
PRESENTACIÓN -Prazo -Presentación. -Organización.	Entrega fóra de prazo. Mala presentación. Información desorganizada.	Entrega en prazo. (0,33) Mala presentación. (0,33) Información desorganizada. (0,33)	Entrega en prazo. (0,67) Presentación axeitada. (0,67) Organiza a información dun xeito aceptable. (0,67)	Entrega en prazo. (1) Presentación excelente. (1) Organiza a información en parágrafos ben delimitados. (1)	
ADECUACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS - Coherencia - Apoio visual	Non expón as ideas principais ou non usa ningunha imaxe.	Expón algunhas das ideas principais e usa poucas imaxes ou incoherentes co contido.	Expón a maioría das ideas principais e a maioría de imaxes son axeitadas e pertinentes.	Expón todas as ideas principais de xeito moi coherente e tódalas imaxes axeitadas e pertinentes.	

APRENDER A APRENDER

ASPECTOS (Instrumentos de avaliación cos que se medirán)	0	1	2	3
Seleccionar a información (Traballos, Investigacións)	Copia literalmente a información sen traballar na súa selección.	Discrimina información útil, pero non a traballa criticamente.	Discrimina información útil, trabállaa de forma crítica pero non a relaciona con outros apartados.	Discrimina información útil, trabállaa de forma crítica e relaciónaa con outros apartados.
Esquematizar e organizar (Caderno: esquemas)	Ten dificultades para organizar e xerarquizar a información.	Parte da información non está ben organizada e xerarquizada e omite algún dato.	Organiza e xerarquiza con bastante corrección pero omitindo algún dato.	Dálle forma ao esquema, recoñece os contidos básicos e organizaos e xerarquizaos de forma axeitada.
Aplicar coñecementos previos (Exame/caderno laboratorio)	Apenas aplica coñecementos e destrezas adquiridos con anterioridade en diversos contextos.	Ás veces aplica coñecementos e destrezas adquiridos con anterioridade en diversos contextos.	Frecuentemente aplica coñecementos e destrezas adquiridos con anterioridade en diversos contextos.	Aplica coñecementos e destrezas adquiridos con anterioridade en diversos contextos.
-Autoavaliarse -Adquirir responsabilidades e compromisos persoais, sendo perseverante na aprendizaxe (Observación)	-Non é quen de avaliar o traballo propio ou non mostra interese en facelo. -Non manifesta interese en mellorar a súa aprendizaxe .	-Avalía o traballo propio a través de xuízos simples e a menudo non recoñece erros. -Amosa interese en mellorar as súas propias capacidades de aprendizaxe, mais non persevera niso.	-Avalía criticamente o traballo propio mais ás veces non recoñece erros. -É perseverante na súa responsabilidade de mellorar algunha das súas capacidades de aprendizaxe e manifesta interese nalgúns aspectos da súa aprendizaxe.	-Avalía criticamente o traballo propio. -Potencia as súas capacidades de aprendizaxe e comprométese en superar as deficiencias con perseverancia e manifesta interese e curiosidade para ampliar os seus coñecementos.

APRENDER A APRENDER	Denominación da rúbrica	Grao mínimo de consecución
Bioloxía e Xeoloxía 1º ESO	BX_R3_CAA_1: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 1º ESO_ Competencia aprender a aprender _ 3ª rúbrica.	6 puntos de 12
Bioloxía e Xeoloxía 3º ESO	BX_R3_CAA_3: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 3º ESO_ Competencia aprender a aprender _ 3ª rúbrica.	6 puntos de 12
Bioloxía e Xeoloxía 4º ESO	BX_R3_CAA_4: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 4º ESO_ Competencia aprender a aprender _ 3ª rúbrica.	6 puntos de 12

** No caso concreto desta rúbrica, primeiro calcularase a puntuación sumando os puntos de cada aspecto (fila) para ver se acada o grao mínimo, e posteriormente se ponderará cada aspecto (fila) da mesma en función do peso que se lle dea a cada un dos instrumentos de avaliación asociado, que poden variar para cada curso e/ou trimestre. (Ver apartado 7: Criterios de cualificación).

Polo tanto para cada curso o nivel de dificultade da rúbrica será diferente en función do peso que teña a CAA (e cada un dos catro aspectos e os instrumentos de avaliación a eles asociados) na nota da avaliación.

TRABALLO EN GRUPO

1º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R4_CSC_TG_1: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 1º ESO_ Competencia social e cidadá_ Traballo en grupo_ 4ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
RESPECTO E TOLERANCIA	Non escoita ou non ten en conta as opinións dos demais membros do grupo.	Ás veces non escoita ou non ten en conta as opinións dos demais membros do grupo.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais membros do grupo. Non amosa as súas opinións.	Escoita aos demais. Amosa as súas opinións con respecto.	
RESPONSABILIDADE	Non traballa case nunca, sen importarlle que afecte aos demais.	Case sempre traballa coma se se tratase dunha tarefa individual, sen ter en conta a responsabilidade do traballo en grupo.	En ocasións traballa coma se se tratase dunha tarefa individual, sen ter en conta a responsabilidade do traballo en grupo.	Case sempre traballa tendo en conta cal é a súa responsabilidade e a dos demais membros do grupo.	
APORTACIÓN PERSOAL	Non adoita entregar as tarefas.	Tarda en entregar as tarefas ou algunhas non as entrega.	Cumpre ben cos prazos establecidos.	Cumpre ben cos prazos establecidos e entrega a súa parte cun nivel aceptable.	

3º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R4_CSC_TG_3: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 3º ESO_ Competencia social e cidadá_ Traballo en grupo_ 4ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
RESPECTO E TOLERANCIA	Ás veces non escoita ou non ten en conta as opinións dos demais membros do grupo.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais membros do grupo. Non amosa as súas opinións.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais. Amosa as súas opinións con respecto. Nunca trata de concretar ideas conxuntas.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais. Amosa as súas opinións con respecto. Ás veces trata de concretar ideas conxuntas.	
RESPONSABILIDADE	Non traballa case nunca, sen importarlle que afecte aos demais.	Case sempre traballa coma se se tratase dunha tarefa individual, sen ter en conta a responsabilidade do traballo en grupo.	En ocasións traballa coma se se tratase dunha tarefa individual, sen ter en conta a responsabilidade do traballo en grupo.	Sempre traballa tendo en conta cal é a súa responsabilidade e a dos demais membros do grupo.	
APORTACIÓN PERSOAL	Tarda en entregar as tarefas ou algunhas non as entrega.	Cumpre ben cos prazos establecidos.	Cumpre ben cos prazos establecidos e entrega os traballos cun nivel aceptable.	Cumpre ben cos prazos establecidos, entrega a súa parte cun nivel aceptable e axuda, se é preciso, a outros membros do grupo.	

4º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

BX_R4_CSC_TG_4: Bioloxía e Xeoloxía_ Rúbrica 4º ESO_ Competencia social e cidadá_ Traballo en grupo_ 4ª rúbrica.					
	NIVEL 0	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL
RESPECTO E TOLERANCIA	Ás veces non escoita ou non ten en conta as opinións dos demais membros do grupo.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais membros do grupo. Non amosa as súas opinións.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais. Amosa as súas opinións con respecto. Ás veces trata de concretar ideas conxuntas.	Escoita e ten en conta as opinións dos demais. Amosa as súas opinións con respecto. Sempre trata de concretar ideas conxuntas.	
RESPONSABILIDADE	Case sempre traballa coma se se tratase dunha tarefa individual, sen ter en conta a responsabilidade do traballo en grupo.	En ocasións traballa coma se se tratase dunha tarefa individual, sen ter en conta a responsabilidade do traballo en grupo.	Case sempre traballa tendo en conta cal é a súa responsabilidade e a dos demais membros do grupo.	Sempre traballa tendo en conta cal é a súa responsabilidade e a dos demais membros do grupo.	
APORTACIÓN PERSOAL	Tarda en entregar as tarefas ou algunhas non as entrega.	Cumpre ben cos prazos establecidos.	Cumpre ben cos prazos establecidos e entrega os traballos cun nivel aceptable.	Cumpre ben cos prazos establecidos, entrega a súa parte cun nivel aceptable e axuda, se é preciso, a outros membros do grupo.	

3. Concreción dos obxectivos para cada curso (de ser o caso).

4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de:

- a) Temporalización
- b) Grao mínimo de consecución para superar a materia.
- c) Procedementos e instrumentos de avaliación.

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 1º ESO

Estándares	Grao mínimo para superar a área	TEMPORALIZACIÓN			CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Procedementos de avaliación/ Instrumentos de avaliación.	C.C.
		T 1	T 2	T 3		
1º-BXB1.1.1 - Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase de xeito correcto tanto oralmente como por escrito.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_1 BX_R2_CCL_EE_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE	CCL CMCCT
1º-BXB1.2.1 - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.	Ver rúbrica BX_R3_CAA_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbrica CAA	CD CAA
1º-BXB1.2.2 - Transmite a información seleccionada de xeito preciso, utilizando diversos soportes.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_1 BX_R2_CCL_EE_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE	CD CCL
1º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_1 BX_R2_CCL_EE_1 BX_R3_CAA_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE Rúbrica CAA	CAA CCL
1º-BXB1.3.1 - Coñece e respecta as normas de seguridade no laboratorio, e coida os instrumentos e o material empregado.	Como norma xeral, respecta as normas e coida o material do laboratorio.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico. Escala de observación.	CMCCT CSC
1º-BXB1.3.2 - Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados.	Desenvolve a planificación do traballo experimental utilizando material básico de laboratorio e describe as súas observacións. Ver rúbrica BX_R3_CAA_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de observación. Caderno de clase. Rúbrica CAA.	CSIEE CMCCT CAA

1º-BXB2.1.1 - Identifica as ideas principais sobre a orixe do universo.	Cofece a teoría do Big Bang sobre a orixe do universo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.2.1 - Recoñece os compoñentes do Universo e do Sistema Solar, e describe as súas características xerais.	Recoñece os principais compoñentes do Sistema Solar, e cofece as principais diferenzas entre a Teoría Heliocéntrica e Xeocéntrica.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.3.1 - Precisa as características que se dan no planeta Terra que permiten o desenvolvemento da vida nel, e que non se dan nos outros planetas.	Identifica algunhas das características exclusivas da Terra como planeta habitable.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.4.1 - Identifica a posición da Terra no Sistema Solar.	Identifica a posición da Terra no Sistema Solar.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.5.1 - Categoriza os fenómenos principais relacionados co movemento e a posición dos astros, e deduce a súa importancia para a vida.	Relaciona a existencia das estacións e da sucesión do día e da noite coas súas causas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.5.2 - Interpreta correctamente en gráficos e esquemas fenómenos como as fases lunares e as eclipses, e establece a súa relación coa posición relativa da Terra, a Lúa e o Sol.	Interpreta de forma maioritariamente correcta en gráficos e esquemas fenómenos como as fases lunares e as eclipses.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.6.1 - Describe as características xerais dos materiais máis frecuentes nas zonas externas do planeta e xustifica a súa distribución en capas en función da súa densidade.	Describe os materiais máis frecuentes nas zonas externas do planeta en relación coas súas características.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCCT
1º-BXB2.6.2 - Describe as características xerais da codia, o manto e o núcleo terrestre, e os materiais que os compoñen, e relaciona esas características coa súa situación.	Describe as características xerais da codia, o manto e o núcleo terrestre e os materiais que os compoñen.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.7.1 - Identifica minerais e rochas utilizando criterios que permitan diferenciais.	Distingue entre mineral e rocha e identifica polo menos tres minerais e tres rochas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT CAA

	Ver rúbrica BX_R3_CAA_1			Rúbrica CAA	
1º-BXB2.7.2 - Describe algunhas das aplicacións máis frecuentes dos minerais e das rochas no ámbito da vida cotiá.	Describe dúas aplicacións moi frecuentes dos minerais e dúas das rochas na vida cotiá.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC
1º-BXB2.7.3 - Recoñece a importancia do uso responsable e a xestión sustentable dos recursos minerais.	Describe un uso ou xestión sustentable e outro non sustentable dos recursos mineiros, e as súas consecuencias.	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC
1º-BXB2.8.1 - Recoñece a estrutura e a composición da atmosfera.	Recoñece a existencia de capas na atmosfera e os nomes dos principais gases.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.8.2 - Recoñece a composición do aire e identifica os contaminantes principais en relación coa súa orixe.	Recoñece a composición do aire e identifica as principais fontes de contaminación.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.8.3 - Identifica e xustifica con argumentacións sinxelas as causas que sustentan o papel protector da atmosfera para os seres vivos.	Identifica as causas que sustentan o papel protector da atmosfera para os seres vivos.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.9.1 - Relaciona a contaminación ambiental coa deterioración ambiental, e propón accións e hábitos que contribúan á súa solución.	Propón accións e hábitos que axuden a solucionar as consecuencias da contaminación ambiental.	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC CSIEE
1º-BXB2.10.1 - Relaciona situacións en que a actividade humana interfere coa acción protectora da atmosfera.	Relaciona polo menos unha situación en que a actividade humana interfere coa acción protectora da atmosfera.	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC
1º-BXB2.11.1 - Recoñece as propiedades anómalas da auga en relación coas súas consecuencias para o mantemento da vida na Terra.	Recoñece as propiedades anómalas da auga e algunha das súas consecuencias para a vida.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.12.1 - Describe o ciclo da auga en relación cos seus cambios de estado de agregación.	Describe os principais cambios de estado no ciclo da auga.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB2.13.1 - Comprende e identifica o significado da xestión sustentable da auga doce, e enumera medidas concretas que colaboren nesa xestión.	Identifica e enumera medidas concretas que colaboren na xestión sustentable da auga doce.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CSIEE

1º-BXB2.14.1 - Recoñece os problemas de contaminación de augas doces e salgadas, en relación coas actividades humanas.	Recoñece algún dos problemas de contaminación de augas doces e salgadas, en relación coas actividades humanas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC
1º-BXB2.15.1 - Describe as características que posibilitaron o desenvolvemento da vida na Terra.	Describe algunha das características que posibilitaron o desenvolvemento da vida na Terra.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB3.1.1 - Estima a importancia da biodiversidade e aplica criterios de clasificación dos seres vivos, relacionando os animais e as plantas máis comúns co seu grupo taxonómico.	Estima a importancia da biodiversidade e aplica criterios de clasificación dos seres vivos.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC CMCCT
1º-BXB3.2.1 - Identifica e recoñece exemplares característicos de cada un destes grupos, e salienta a súa importancia biolóxica.	Identifica e recoñece exemplares de cada un dos cinco reinos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de Campo/laboratorio/ Investigacións.	CMCCT
1º-BXB3.3.1 - Discrimina as características xerais e singulares de cada grupo taxonómico.	Discrimina as características máis xerais de cada grupo taxonómico.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB3.4.1 - Asocia invertebrados comúns co grupo taxonómico ao que pertencen.	Asocia algún dos invertebrados máis comúns co grupo taxonómico ao que pertencen.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB3.4.2 - Recoñece exemplares de vertebrados e asígnaos á clase á que pertencen.	Recoñece algún dos vertebrados máis comúns e asígnaos á clase á que pertencen.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB3.5.1 - Detalla o proceso da nutrición autótrofa e relaciónao coa súa importancia para o conxunto de todos os seres vivos.	Distingue a nutrición autótrofa da heterótrofa.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB3.5.2 - Describe as características xerais e singulares dos principais grupos de plantas.	Describe as principais características dos principais grupos de plantas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB3.6.1 - Clasifica e identifica animais e plantas a partir de claves de identificación.	Clasifica e identifica alomenos un animal e unha planta a partir dunha clave de		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de	CAA

	identificación. Ver rúbrica BX_R3_CAA_1				control/cotexo. Rúbrica CAA.	
1º-BXB3.7.1 - Identifica exemplares de plantas e animais propios dalgúns ecosistemas ou de interese especial por seren especies en perigo de extinción ou endémicas.	Identifica alomenos dous exemplares de animais dous de plantas propias dalgún ecosistema ou de interese especial por ser especie en perigo ou endémica.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de Campo/ Investigacións.	CMCCT
1º-BXB3.7.2 - Relaciona coa súa adaptación ao medio a presenza de determinadas estruturas nos animais e nas plantas máis comúns.	Relaciona coa súa adaptación ao medio a presenza de alomenos dúas estruturas nos animais e plantas máis comúns. Ver rúbrica BX_R3_CAA_1		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA	CAA CMCCT
1º-BXB3.7.3 - Identifica exemplares de plantas e animais propios dos ecosistemas galegos.	Identifica algún exemplar de planta e animal propio dos ecosistemas galegos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de Campo/ Investigacións.	CCEC
1º-BXB4.1.1 - Identifica os compoñentes dun ecosistema.	Identifica os compoñentes dun ecosistema.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB4.2.1 - Recoñece e enumera os factores desencadeantes de desequilibrios nun ecosistema.	Recoñece algún dos factores desencadeantes de desequilibrios nun ecosistema.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
1º-BXB4.3.1 - Selecciona accións que preveñen a destrución ambiental.	Identifica algunhas accións que preveñen a destrución ambiental.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. Observación. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Investigacións. Lista de control/cotexo.	CSC CSIEE
1º-BXB5.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias do método científico.	Aplica algunha das destrezas propias do método científico. Ver rúbrica BX_R3_CAA_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Caderno de Campo/laboratorio. Lista de control/cotexo. Rúbrica CAA.	CAA CMCCT
1º-BXB5.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_1 BX_R2_CCL_EE_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.	CAA CCL

	BX_R3_CAA_1				INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE Rúbrica CAA	
1º-BXB5.3.1 - Utiliza diferentes fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	Utiliza polo menos dúas fontes de información para a elaboración e presentación das súas investigacións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Lista de control/cotexo.	CMCCT CD
1º-BXB5.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	Ver rúbrica BX_R4_CSC_TG_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica Traballo en grupo.	CSC CSIEE
1º-BXB5.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula.	Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais/plantas ou ecosistemas do seu contorno. Ver rúbrica BX_R3_CAA_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rúbrica CAA	CAA CMCCT CSIEE CD
1º-BXB5.5.2 - Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_1 BX_R2_CCL_EE_1	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE.	CCL, CCEC

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 3º ESO

Estándares	Grao mínimo para superar a área	TEMPORALIZACIÓN			CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Procedementos de avaliación/ Instrumentos de avaliación.	C.C.
		T 1	T 2	T 3		
3º-BXB1.1.1 - Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase con corrección, tanto oralmente como por escrito.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_3 BX_R2_CCL_EE_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE.	CCL CMCCT
3º-BXB1.2.1 - Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.	Ver rúbrica BX_R3_CAA_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbrica CAA.	CD, CAA
3º-BXB1.2.2 - Transmite a información seleccionada de xeito preciso utilizando diversos soportes.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_3 BX_R2_CCL_EE_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE.	CD, CCL
3º-BXB1.2.3 - Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_3 BX_R2_CCL_EE_3 BX_R3_CAA_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise producións alumnos. INSTRUMENTOS: Escala de observación. Rúbricas EO e EE Rúbrica CAA.	CAA CCL
3º-BXB1.3.1 - Coñece e respecta as normas de seguridade no laboratorio, e coida os instrumentos e o material empregado.	Como norma xeral, respecta as normas e coida o material do laboratorio.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico. Escala de observación.	CMCCT CSC
3º-BXB1.3.2 - Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados.	Desenvolve a planificación do traballo experimental utilizando material básico de laboratorio e describe as súas observacións, intentando interpretar os resultados. Ver rúbrica BX_R3_CAA_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Escala de observación. Caderno de clase/ laboratorio. Rúbrica CAA.	CSIEE CMCCT CAA
3º-BXB2.1.1 - Diferencia a materia viva da inerte partindo das características particulares de ambas.	Diferencia a materia viva da inerte baseándose en alomenos dúas características particulares de ambas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT

3º-BXB2.1.2 - Establece comparativamente as analoxías e as diferenzas entre célula procariota e eucariota, e entre célula animal e vexetal.	Establece as principais diferenzas entre célula procariota e eucariota, animal e vexetal.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB2.2.1 - Recoñece e diferencia a importancia de cada función para o mantemento da vida.	Distingue entre as tres funcións vitais en base á súa importancia para o mantemento da vida.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB2.2.2 - Contrasta o proceso de nutrición autótrofa e nutrición heterótrofa, e deduce a relación entre elas.	Distingue entre nutrición autótrofa e heterótrofa.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.1.1 - Interpreta os niveis de organización no ser humano e procura a relación entre eles.	Ver rúbrica BX_R3_CAA_3	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA
3º-BXB3.1.2 - Diferencia os tipos celulares e describe a función dos orgánulos máis importantes.	Diferencia os tipos celulares e describe a función de alomenos catro dos orgánulos máis importantes.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.2.1 - Recoñece os principais tecidos que conforman o corpo humano e asóciaos á súa función.	Recoñece os principais tecidos do corpo humano e a súa función principal.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.3.1 - Argumenta as implicacións dos hábitos para a saúde, e xustifica con exemplos as eleccións que realiza ou pode realizar para promovela individual e colectivamente.	Explica as implicacións dalgúns hábitos para a saúde, indicando algún exemplo concreto para promovela.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Investigacións.	CSC
3º-BXB3.4.1 - Recoñece as doenzas e as infeccións máis comúns, e relaciónaas coas súas causas.	Recoñece algunhas das doenzas e infeccións máis comúns.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.4.2 - Distingue e explica os mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas.	Distingue os principais mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.5.1 - Coñece e describe hábitos de vida saudable e identifícaos como medio de promoción da súa saúde e da das demais persoas.	Coñece e describe hábitos de vida saudables.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC
3º-BXB3.5.2 - Propón métodos para evitar o contaxio e a propagación	Propón algún método para evitar o contaxio dalgunha das doenzas		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CSIEE CSC

das doenzas infecciosas máis comúns.	infecciosas máis comúns.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
3º-BXB3.6.1 - Establece diferenzas entre as doenzas que afectan as rexións dun mundo globalizado, e diseña propostas de actuación.	Establece diferenzas entre as doenzas que afectan ás rexións dun mundo globalizado.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Investigacións.	CSC CSIEE
3º-BXB3.7.1 - Explica en que consiste o proceso de inmunidade, e valora o papel das vacinas como método de prevención das doenzas.	Explica a grandes rasgos en que consiste o proceso de inmunidade e valora a importancia das vacinas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT CSC
3º-BXB3.8.1 - Detalla a importancia da doazón de células, sangue e órganos para a sociedade e para o ser humano.	Detalla a importancia da doazón de células, sangue e órganos para o ser humano.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC
3º-BXB3.9.1 - Detecta as situacións de risco para a saúde relacionadas co consumo de substancias tóxicas e estimulantes, como tabaco, alcohol, drogas, etc., contrasta os seus efectos nocivos e propón medidas de prevención e control.	Detecta situacións de risco relacionadas co consumo de drogas, e coñece os seus efectos nocivos.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase ou investigacións.	CSC CSIEE
3º-BXB3.10.1 - Identifica as consecuencias de seguir condutas de risco coas drogas, para o individuo e a sociedade.	Identifica polo menos dúas consecuencias individuais e dúas colectivas do consumo de drogas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC
3º-BXB3.11.1 - Discrimina o proceso de nutrición do da alimentación.	Discrimina o proceso de nutrición do da alimentación.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.11.2 - Relaciona cada nutriente coa súa función no organismo, e recoñece hábitos nutricionais saudables.	Relaciona cada nutriente coa súa función e recoñece alomenos dous hábitos nutricionais saudables.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.12.1 - Diseña hábitos nutricionais saudables mediante a elaboración de dietas equilibradas, utilizando táboas con grupos de alimentos cos nutrientes principais presentes neles e o seu valor calórico.	Ver rúbrica BX_R3_CAA_3	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica CAA.	CAA CD
3º-BXB3.13.1 - Valora e determina unha dieta	Valora unha dieta equilibrada para unha	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CAA CSC

equilibrada para unha vida saudable e identifica os principais trastornos da conduta alimentaria.	vida saudable e identifica algún trastorno da conduta alimentaria. Ver rúbrica BX_R3_CAA_3				Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	
3º-BXB3.14.1 - Determina e identifica, a partir de gráficos e esquemas, os órganos, os aparellos e os sistemas implicados na función de nutrición, e relaciónao coa súa contribución no proceso.	Identifica, a partir de gráficos e esquemas, os principais órganos dos aparellos implicados na función de nutrición.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.15.1 - Recoñece a función de cada aparello e de cada sistema nas funcións de nutrición.	Recoñece a función de cada aparello nas funcións de nutrición.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.16.1 - Coñece e explica os compoñentes dos aparellos dixestivo, circulatorio, respiratorio e excretor, e o seu funcionamento.	Coñece os principais compoñentes dos aparellos dixestivo, circulatorio, respiratorio e excretor, e o seu funcionamento de forma elemental.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.17.1 - Diferencia as doenzas máis frecuentes dos órganos, os aparellos e os sistemas implicados na nutrición, e asóciaas coas súas causas.	Identifica algunha das doenzas máis frecuentes dos órganos e aparellos implicados na nutrición.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.18.1 - Especifica a función de cada aparello e de cada sistema implicados nas funcións de relación.	Relaciona cada sistema/aparello implicado na función de relación, coa súa función específica.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.18.2 - Describe os procesos implicados na función de relación, e identifica o órgano ou a estrutura responsables de cada proceso.	Identifica os principais procesos da función de relación, e asóciao ao órgano/estrutura responsable.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.18.3 - Clasifica os tipos de receptores sensoriais e relaciónaos cos órganos dos sentidos en que se atopan.	Relaciona os principais tipos de receptores sensoriais cos órganos dos sentidos en que se atopan.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.19.1 - Identifica algunhas doenzas comúns do sistema nervioso e relaciónaaas coas súas causas, cos factores de risco e coa súa prevención.	Relaciona as principais doenzas do sistema nervioso coas súas causas e a súa prevención.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT, CSC

3º-BXB3.20.1 - Enumera as glándulas endócrinas e asocia con elas as hormonas segregadas e a súa función.	Asocia cada hormona segregada coa súa función.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.21.1 - Recoñece algún proceso que teña lugar na vida cotiá no que se evidencie claramente a integración neuroendócrina.	Recoñece algún proceso que teña lugar na vida cotiá no que se evidencie claramente a integración neuroendócrina.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.22.1 - Localiza os principais ósos e músculos do corpo humano en esquemas do aparello locomotor.	Localiza polo menos catro ósos e catro músculos no corpo humano.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.23.1 - Diferencia os tipos de músculos en función do seu tipo de contracción, e relaciónaos co sistema nervioso que os controla.	Diferencia os tipos de músculos en función do seu tipo de contracción.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.24.1 - Identifica os factores de risco máis frecuentes que poden afectar ao aparello locomotor e relaciónaos coas lesións que producen.	Relaciona as lesións máis frecuentes do aparello locomotor cos seus factores de risco. Ver rúbrica BX_R3_CAA_3		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CSC CAA
3º-BXB3.25.1 - Identifica en esquemas os órganos do aparello reprodutor masculino e feminino, e especifica a súa función.	Identifica os órganos principais dos aparellos reprodutores e relaciónaos coa súa función.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.26.1 - Describe as principais etapas do ciclo menstrual e indica que glándulas e que hormonas participan na súa regulación.	Describe as principais etapas do ciclo menstrual.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.26.2 - Identifica os acontecementos fundamentais da fecundación, do embarazo e do parto.	Identifica os acontecementos fundamentais do embarazo.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.27.1 - Discrimina os métodos de anticoncepción humana.	Discrimina algúns métodos de anticoncepción humana.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB3.27.2 - Categoriza as principais doenzas de transmisión sexual e argumenta sobre a súa prevención.	Identifica as principais doenzas de transmisión sexual e indica a principal medida de prevención.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT CSC CCEC
3º-BXB3.28.1 - Identifica as técnicas de reprodución	Distingue entre inseminación artificial		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCCT

asistida máis frecuentes.	e fecundación in vitro.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
3º-BXB3.29.1 - Actúa, decide e defende responsablemente a súa sexualidade e a das persoas do seu contorno.	Defende responsablemente a súa sexualidade e a das persoas do seu contorno.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba específica. Rexistro anecdótico. Escalas de observación.	CSC CCEC
3º-BXB4.1.1 - Identifica a influencia do clima e das características das rochas que condicionan os tipos de relevo e inflúen neles.	Identifica de forma moi elemental a influencia do clima e do tipo de rochas no relevo.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB4.2.1 - Relaciona a enerxía solar cos procesos externos, e xustifica o papel da gravidade na súa dinámica.	Relaciona a enerxía solar cos procesos externos, e xustifica o papel da gravidade na súa dinámica.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB4.2.2 - Diferencia os procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación, e os seus efectos no relevo.	Diferenza os procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación e algúns dos seus efectos no relevo.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB4.3.1 - Analiza a actividade de erosión, transporte e sedimentación producida polas augas superficiais, e recoñece algún dos seus efectos no relevo.	Analiza a actividade de erosión, transporte e sedimentación producida polas augas superficiais, e recoñece algún dos seus efectos no relevo.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase/laboratorio.	CMCCT
3º-BXB4.4.1 - Valora e analiza a importancia das augas subterráneas e os riscos da súa sobreexplotación.	Valora a importancia das augas subterráneas e os riscos da súa sobreexplotación.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT CSC
3º-BXB4.5.1 - Relaciona os movementos da auga do mar coa erosión, o transporte e a sedimentación no litoral, e identifica algunhas formas resultantes características.	Identifica algunhas formas características resultantes da erosión, transporte e sedimentación no litoral.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Investigacións. Caderno de clase/campo. Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB4.6.1 - Asocia a actividade eólica cos ambientes en que esta actividade xeolóxica pode ser relevante.	Asocia a actividade eólica cos ambientes en que esta actividade xeolóxica pode ser relevante.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Investigacións. Caderno de clase/campo.	CMCCT

3º-BXB4.7.1 - Analiza a dinámica glaciár e identifica os seus efectos sobre o relevo.	Analiza a dinámica glaciár e identifica algúns dos seus efectos sobre o relevo.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Caderno de clase/campo. Proba obxectiva.</p>	CMCCT
3º-BXB4.8.1 - Investiga acerca da paisaxe do seu contorno máis próximo e identifica algúns dos factores que condicionaron a súa modelaxe.	<p>Investiga acerca da paisaxe do seu contorno máis próximo e identifica algúns dos factores que condicionaron a súa modelaxe.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_3</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de Campo/ Investigacións. Rúbrica CAA.</p>	CCEC CAA
3º-BXB4.9.1 - Identifica a intervención de seres vivos en procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación.	Identifica a intervención de seres vivos nalgún dos procesos de meteorización, erosión, transporte ou sedimentación.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCCT
3º-BXB4.9.2 - Valora e describe a importancia das actividades humanas na transformación da superficie terrestre.	Valora a importancia das actividades humanas na transformación da superficie terrestre.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de Campo. Investigacións.</p>	CSC CCEC
3º-BXB4.10.2 - Diferencia un proceso xeolóxico externo dun interno e identifica os seus efectos no relevo.	Diferenza un proceso xeolóxico externo dun interno.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCCT
3º-BXB4.11.1 - Coñece e describe como se orixinan os sismos e os efectos que xeran.	Coñece como se orixinan os sismos e os efectos que xeran.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCCT
3º-BXB4.11.2 - Relaciona os tipos de erupción volcánica co magma que as orixina, e asóciaos co seu grao de perigo.	Asocia os tipos de erupción volcánica co seu grao de perigo.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCCT
3º-BXB4.12.1 - Xustifica a existencia de zonas en que os terremotos son máis frecuentes e de maior magnitude.	<p>Xustifica a existencia de zonas en que os terremotos son máis frecuentes e de maior magnitude.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_3</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.</p>	CAA CMCCT
3º-BXB4.13.1 - Valora e describe o risco sísmico e, de ser o caso, volcánico existente na zona en que	Valora o risco sísmico existente na zona en que habita e coñece			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CAA, CSC

habita, e coñece as medidas de prevención que debe adoptar.	algunha das medidas de prevención que debe adoptar. Ver rúbrica BX_R3_CAA_3				Rúbrica CAA.	
3º-BXB5.1.1 - Recoñece que o solo é o resultado da interacción entre os compoñentes bióticos e abióticos, e sinala algunha das súas interaccións.	Recoñece que o solo é o resultado da interacción entre os compoñentes bióticos e abióticos.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
3º-BXB5.2.1 - Recoñece a fragilidade do solo e valora a necesidade de protexelo.	Recoñece a fragilidade do solo e valora a necesidade de protexelo.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT CSC
3º-BXB6.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias do método científico.	Aplica as destrezas propias do método científico. Ver rúbrica BX_R3_CAA_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación. Rúbrica CAA.	CAA CMCCT
3º-BXB6.2.1 - Utiliza argumentos que xustifican as hipóteses que propón.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_3 BX_R2_CCL_EE_3 BX_R3_CAA_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Caderno de laboratorio. Rúbricas EO e EE Rúbrica CAA	CAA CCL
3º-BXB6.3.1 - Utiliza fontes de información apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	Utiliza polo menos dúas fontes de información para a elaboración e presentación das súas investigacións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Lista de control/cotexo.	CMCCT CD
3º-BXB6.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	Ver rúbricas BX_R4_CSC_TG_3 BX_R3_CAA_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica Traballo en grupo. Rúbrica CAA.	CAA CMCCT CSC CSIEE
3º-BXB6.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula.	Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais/plantas os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSIEE CD
3º-BXB6.5.2 - Expressa con precisión e coherencia as	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL CCEC

conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	BX_R2_CCL_EE_3			Análise das producións dos alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE.	
--	-----------------------	--	--	---	--

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 4º ESO

Estándares	Grao mínimo para superar a área	TEMPORALIZACIÓN			CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Procedementos de avaliación/ Instrumentos de avaliación.	C.C.
		T 1	T 2	T 3		
4º-BXB1.1.1 - Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.	Distingue entre célula procariota e eucariota, animal e vexetal, e recoñece a función dos principais orgánulos celulares. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA CMCCT
4º-BXB1.1.2 - Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.	Identifica alomenos dous tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Caderno de clase/laboratorio. Rúbrica CAA.	CD, CAA
4º-BXB1.2.1 - Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.	Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular. Ver rúbricas BX_R3_CAA_4	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba escrita. Rúbrica CAA	CCL, CAA
4º-BXB1.3.1 - Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.	Recoñece as partes dun cromosoma utiizándoo para construír un cariotipo.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase/laboratorio.	CMCCT
4º-BXB1.4.1 - Recoñece as fases da mitose e distingue o resultado final e o significado biolóxico de mitose e meiose.	Recoñece as fases da mitose e distingue o resultado final e o significado biolóxico de mitose e meiose. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CMCCT, CAA
4º-BXB1.5.1 - Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.	Distingue e recoñece os ácidos nucleicos. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA, CSIEE
4º-BXB1.6.1 - Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.	Recoñece a función do ADN como portador da información xenética e relaciónao co concepto de xene.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Proba específica. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA

	Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			Rúbrica CAA.	
4º-BXB1.7.1 - Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.	Distingue os principais mecanismos da expresión xenética. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA, CSIEE
4º-BXB1.8.1 - Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.	Recoñece en que consisten as mutacións. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CMCCT, CAA
4º-BXB1.9.1 - Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.	Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un carácter. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CMCCT, CAA, CCEC
4º-BXB1.10.1 - Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.	Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA, CSIEE
4º-BXB1.11.1 - Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.	Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Investigacións. Proba obxectiva.	CMCCT, CSC
4º-BXB1.12.1 - Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.	Recoñece as técnicas de traballo máis básicas da enxeñaría xenética.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT, CSIEE
4º-BXB1.13.1 - Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.	Describe algunha das técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CSC, CSIEE, CAA
4º-BXB1.14.1 - Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.	Coñece algunhas das implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC, CSIEE

4º-BXB1.15.1 - Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.	Enumera algunha das posibles consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Traballo sobre película. Proba de lectura.</p>	CSC (CCL)
4º-BXB1.16.1 - Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.	<p>Distingue alomenos dúas características diferenciadoras entre lamarckismo e darwinismo.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_4</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.</p>	CMCCT, CAA
4º-BXB1.17.1 - Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.	<p>Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_4</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática/ Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica CAA.</p>	CAA
4º-BXB1.18.1 - Interpreta árbores filoxenéticas.	<p>Interpreta árbores filoxenéticas.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_4</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática/ Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica CAA.</p>	CAA
4º-BXB1.19.1 - Recoñece e describe as fases da hominización.	<p>Recoñece e describe de forma elemental as fases da hominización.</p> <p>Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4 BX_R2_CCL_EE_4</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE.</p>	CMCCT, CCL
4º-BXB2.1.1 - Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.	<p>Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_4</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.</p>	CAA
4º-BXB2.2.1 - Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.	<p>Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.</p> <p>Ver rúbrica BX_R3_CAA_4</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Prba obxectiva. Rúbrica CAA.</p>	CAA, CSIEE
4º-BXB2.3.1 - Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e	<p>Asocia correctamente algúns acontecementos xeolóxicos, climáticos</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba</p>	CMCCT

biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.	e biolóxicos, así como animais e plantas coa era xeolóxica correspondente.				obxectiva.	
4º-BXB2.4.1 - Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.	Relaciona alomenos dous fósiles guía coa súa era xeolóxica. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA
4º-BXB2.5.1 - Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos.	Interpreta un mapa topográfico.			X	PROCEDEMENTOS: Proba específica ou Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba CE ou caderno de clase/laboratorio.	CMCCT, CCL
4º-BXB2.5.2 - Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.	Resolve parcialmente problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase/laboratorio. Proba obxectiva.	CMCCT
4º-BXB2.6.1 - Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	Compara os modelos que explican a estrutura e composición da Terra. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Proba específica. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA
4º-BXB2.7.1 - Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.	Asocia as características da estrutura interna da Terra cos fenómenos superficiais. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA, CSIEE
4º-BXB2.8.1 - Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	Expresa alomenos dúas evidencias actuais da expansión do fondo oceánico. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas/ Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA
4º-BXB2.9.1 - Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.	Enumera os tipos de movementos relativos das placas litosféricas. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CAA, CMCCT
4º-BXB2.9.2 - Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no	Interpreta algunhas das consecuencias dos movementos das			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Probas específicas.	CAA

relevo.	placas no relevo. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	
4º-BXB2.10.1 - Identifica as causas dos principais relevos terrestres.	Identifica as causas dos principais relevos terrestres.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
4º-BXB2.11.1 - Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.	Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Proba específica. INSTRUMENTOS: Proba escrita. Rúbrica CAA.	CAA, CCL
4º-BXB2.12.1 - Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.	Recoñece a influencia da dinámica externa e interna na evolución do relevo. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. /Análise das producións dos alumnos. INSTRUMENTOS: Rúbrica CAA.	CAA
4º-BXB3.1.1 - Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.	Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCCT
4º-BXB3.1.2 - Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.	Analiza as relacións entre biótomo e biocenose. Ver rúbricas BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva Proba lectura ou traballo película/documental. Rúbrica CAA.	CAA, CSIEE, CCL
4º-BXB3.2.1 - Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.	Interpreta adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rúbrica CAA.	CSC, CAA
4º-BXB3.3.1 - Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.	Recoñece algún factor ambiental que condiciona o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rúbrica CAA.	CMCCT, CAA

4º-BXB3.4.1 - Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.	Recoñece e describe relacións, interpretando casos prácticos en contextos reais.		X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCCT
4º-BXB3.5.1 - Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.	Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4		X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Proba lectura ou traballo película/documental. Rúbrica CAA.</p>	CAA, CSC, CCL
4º-BXB3.6.1 - Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.	Compara as consecuencias na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano.		X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Proba obxectiva.</p>	CSC, CCEC
4º-BXB3.7.1 - Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.	Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4		X	<p>PROCEDEMENTOS: Proba específica.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p> <p>Rúbrica CAA.</p>	CAA
4º-BXB3.8.1 - Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.	Identifica actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc. Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4 BX_R2_CCL_EE_4		X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. /Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Proba obxectiva. Rúbricas EO e EE.</p>	CSC, CCL, CCEC
4º-BXB3.8.2 - Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.	Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo. Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4		X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Rúbrica CAA. Rúbricas CCL.</p>	CMCCT, CAA, CCL

	BX_R2_CCL_EE_4 BX_R3_CAA_4					
4º-BXB3.9.1 - Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.	Describe alomenos dous procesos distintos de tratamento de residuos.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC, CSIEE
4º-BXB3.10.1 - Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.	Argumenta algún pro e contra da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais. BX_R3_CAA_4		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Rúbrica CAA.	CSC, CAA
4º-BXB3.11.1 - Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.	Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta. Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4 BX_R2_CCL_EE_4		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos./Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbricas EO e EE.	CSC, CCL
4º-BXB4.1.1 - Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	Integra e aplica as destrezas propias do método científico. Ver rúbrica BX_R3_CAA_4	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación. Rúbrica CAA.	CAA, CMCCT, CSIEE
4º-BXB4.2.1 - Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón. Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4 BX_R2_CCL_EE_4 BX_R3_CAA_4	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Caderno de clase/laboratorio. Rúbricas EO e EE Rúbrica CAA	CAA, CCL, CMCCT
4º-BXB4.3.1 - Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	Utiliza polo menos dúas fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e presentación das súas investigacións. Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4 BX_R2_CCL_EE_4 BX_R3_CAA_4	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Escala de observación. Rúbrica CAA e Rúbricas EO e EE.	CAA, CCL, CMCCT, CD
4º-BXB4.4.1 - Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	Ver rúbricas BX_R4_CSC_TG_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica Traballo en grupo.	CAA, CSC, CSIEE
4º-BXB4.5.1 - Deseña pequenos traballos de investigación sobre	Deseña pequenos traballos de investigación sobre	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos./Observación	CCL, CSIEE, CD,

animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.	animais/plantas ou os ecosistemas do seu contorno. Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_4 BX_R2_CCL_EE_4				sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Escala de observación. Rúbricas EO e EE.	CMCCT
4º-BXB4.5.2 - Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	Ver rúbricas BX_R1_CCL_EO_3 BX_R2_CCL_EE_3	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática./ Análise das producións dos alumnos. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rúbricas EO e EE.	CCL

5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Ata o momento presente, a metodoloxía empregada tiña as seguintes características, en función das peculiaridades da nosa materia:

Escolléronse coidadosamente libros de texto con actividades que traballan a comprensión e interpretación de textos e gráficos, así como o pensamento hipotético-deductivo propio do método científico. Ademais tódalas competencias son tratadas nelas, tanto de forma individual como integrada. Tamén aseguran estas actividades a relación coa vida real do alumnado, partindo da súa propia experiencia, para que poidan relacionar os coñecementos previos coas novas aprendizaxes de xeito significativo.

O uso das novas tecnoloxías, que intenta servir de motivación para o alumnado, empregámolo especialmente co visionado de imaxes, vídeos e animacións, imprescindibles por outro lado para visualizar estruturas e procesos propios das materias de bioloxía e xeoloxía. E tamén a través de traballos de investigación sobre algún tema concreto e a elaboración de presentacións dixitais cos resultados das mesmas. Ademais intentamos implicar ao alumnado no uso científico e didáctico das redes sociais, incluíndo no noso perfil de facebook fotos e resumos das prácticas de laboratorio, producións dos alumnos, noticias científicas e de medio ambiente...

Durante os últimos catro cursos **fixemos un especial esforzo en incrementar o número de prácticas de laboratorio**, como se pode verificar consultando as actas do departamento e as memorias de fin de curso. Esta parte da metodoloxía parécenos fundamental, non so para traballar os E.A. relacionados co método científico, senon tamén os de traballo en grupo e aprender a aprender.

Cos mesmos obxectivos facemos as **saidas de campo**, como as do Proxecto Ríos, de carácter multidisciplinar, co que estivemos traballando cinco cursos seguidos, logo abandonamos por falta de tempo debido á implantación da LOMCE, e retomamos o curso pasado.

As explicacións intentan establecer un diálogo co alumnado, facendo preguntas para motivar a participación e implicación do mesmo. Pero ata este momento consideramos as explicacións da profesora imprescindibles para a comprensión de procesos e conceptos específicos das materias de bioloxía e xeoloxía, xa que **outra peculiaridade da nosa materia é a gran cantidade de conceptos e procesos a comprender, distintos en cada avaliación e en cada curso**, a diferenza das materias de linguas ou matemáticas, onde os mesmos conceptos se repiten unha e outra vez nos distintos cursos, o que **fai máis fácil un traballo autónomo, práctico e sen explicacións teóricas**.

O cambio metodolóxico ao que fai referencia o novo currículo implica facer actividades de aprendizaxe integradas, favorecendo a participación activa do alumnado, principalmente en grupo, e desfocalizando a práctica docente da profesora dándolle o protagonismo ao alumnado.

Ao igual que o resto dos cambios, por tratarse dunha fase de transición, irase implantando esta metodoloxía de forma gradual, para que tanto profesora como alumnos se vaian adaptando á mesma. Deste xeito, temos previsto un proxecto de investigación en grupo para cada trimestre, ao que lle dedicaremos varias sesións de clase.

Con estes proxectos preténdese avaliar E.A. pertencentes ás seguintes destrezas: Expresión oral, expresión escrita, traballo en grupo, aprender a aprender, e específicos da materia (CMCCT). Ademais nalgúns deles tamén se inclúen elementos transversais do currículo (Ver apartado 13).

Os títulos dos proxectos serían, en principio, os seguintes:

CURSO	1º TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3º TRIMESTRE
1º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA	O cambio climático.	Animais vertebrados do noso contorno.	O complexo Intermareal Umia- O Grove.
3º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA	¿Teño unha dieta equilibrada?	¿En que consiste a diversidade sexual?	¿Como se forman os relevos?
4º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA	Estudo dunha enfermidade xenética.	¿Os ecosistemas dunares e a pillara das dunas?	Resultados das inspeccións do Proxecto Ríos.

É de supoñer que progresivamente no tempo cada vez iremos estendendo máis esta forma de traballar. Sen embargo hai que ter en conta varias **limitacións** que poden impedir a adopción total desta forma de traballo.

En primeiro lugar, o traballo por proxectos require dedicar un número elevado de sesións de clase a que os alumnos busquen información, logo a elaboren, resolvan dúbidas, e finalmente

elaboren unha presentación cos resultados e logo a expoñan. **Este feito entra en contradición co extenso número de E.A. (a maioría deles distintos en cada avaliación e nivel, como xa se comentou), que se nos esixe tratar e avaliar con tres sesións semanais.** No caso extremo de cursos como 3º de ESO, (máis de 70 E.A. con 2 sesións semanais), farían imposible xa non tratar e avaliar tódolos E.A. do curso, senon incluso avanzar a un ritmo igual ao actual, no que nunca se consegue rematar o temario polo extenso que foi ata agora e segue sendo.

Por outro lado, deseñar este tipo de actividades integradas, require moito tempo por parte do profesorado, que doutra banda se nos está quitando cando temos que dedicar tanto a corraxir demasiados instrumentos de avaliación a maiores dos exames, pois ademais de avaliar as propias producións dos alumnos que resultan destes proxectos, temos que facer e avaliar tamén probas de comprensión oral e escrita. Se a isto lle sumamos o tempo a dedicar para a preparación das clases (que **no noso caso require repasar contidos diferentes cada semana**), este cambio metodolóxico parece aínda máis difícil, polo menos a curto prazo.

Na memoria de final de curso analizouse esta situación. Moitos dos proxectos programados ao principio de curso non foron finalmente desenvolvidos, debido a todas estas dificultades que se acaban de comentar, principalmente a de ter que avanzar no temario.

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar

-Actividades para os alumnos: libro de texto e dixital, materiais de elaboración propia, películas e documentais.

-Imaxes, presentacións, animacións, vídeos, etc. para a exposición dos contidos na clase: libro dixital.

1º ESO: Bioloxía e Xeoloxía, sm Xerme; ISBN: 978-84-9854-522-7

3º ESO: Bioloxía e Xeoloxía, sm Xerme; ISBN: 978-84-9854-518-0

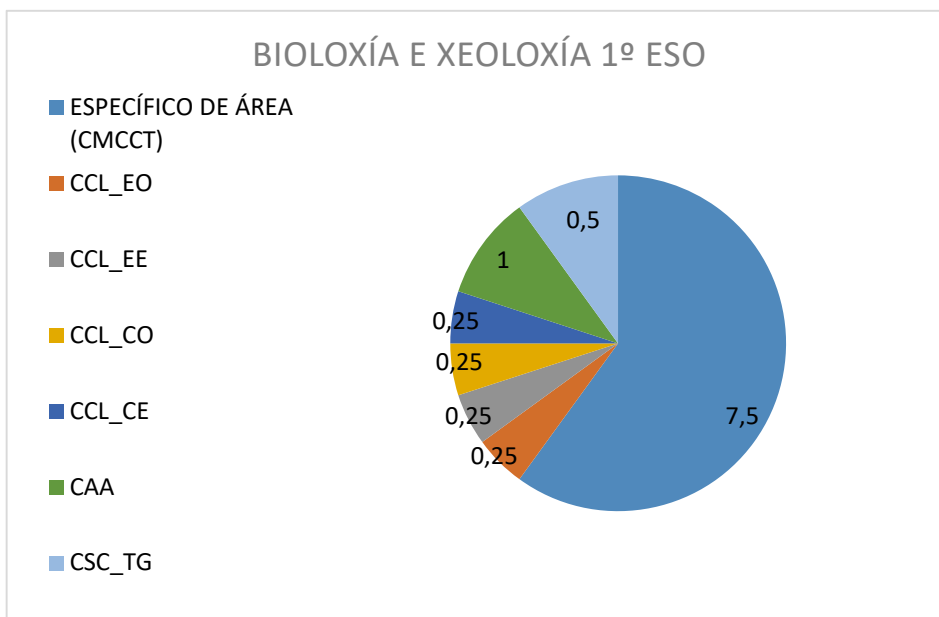
4º ESO: Bioloxía e Xeoloxía, sm Xerme; ISBN: 978-84-9854-611-8

-Material do laboratorio, que se visitará polo menos unha vez por unidade didáctica, excepto en 3º de ESO, debido ao escaso número de horas para tan extenso temario.

-Materiais de traballo de campo específicos do Proxecto Ríos.

-Ecosistemas e espazos protexidos do noso contexto máis cercano, como a Lagoa da Bodeira, dunas da Lanzada ou Centro de Interpretación da Siradella, dentro do Complexo Intermareal Umia-O Grove, ou a praia de Area da Cruz, a escasos metros do noso centro, na que faremos varias actividades científicas e de voluntariado ambiental.

7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

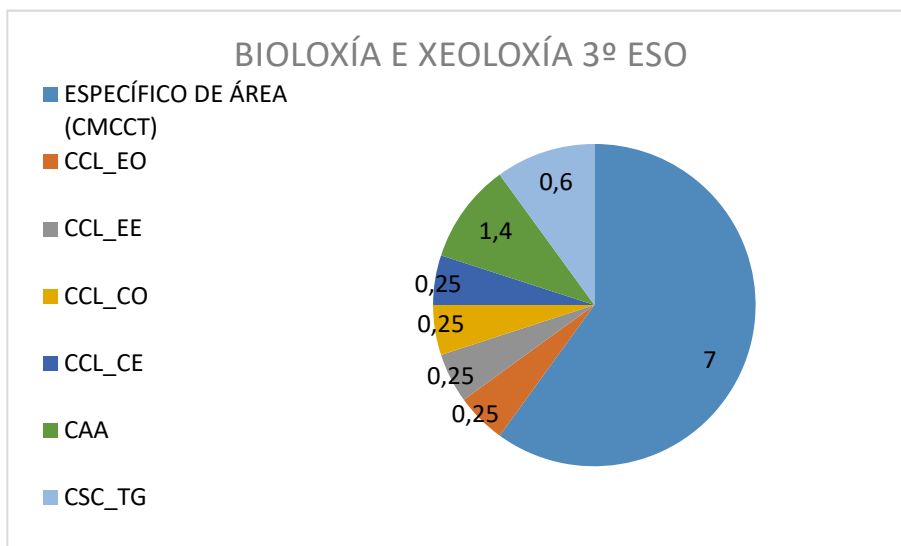
CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN PARA AS TRES AVALIACIÓN 1º ESO

GRUPO DE E.A.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	CRITERIO DE CUALIFICACIÓN
ESPECÍFICOS DE ÁREA (CMCCT)	Probas escritas (6,5) Caderno de laboratorio (0,5) Investigacións (0,5)	Nota promedio ponderada dos instrumentos de avaliación x 7,5
EXPRESIÓN ORAL (CCL_EO)	Rúbrica BX_R1_CCL_EO_1 (Investigacións)	Calificación x 0,25
EXPRESIÓN ESCRITA (CCL_EE)	Rúbrica BX_R2_CCL_EE_1 (Investigacións)	Calificación x 0,25
COMPRESIÓN ORAL (CCL_CO)	Traballo película/documental	Calificación x 0,25
COMPRESIÓN ESCRITA (CCL_CE)	Proba lectura	Calificación x 0,25
APRENDER A APRENDER (CAA)	Rúbrica BX_R3_CAA_1 -Investigacións: (0,2) -Caderno (esquemas) (0,3) -Exames (0,2) -Registro de observacións (0,3)	Calificación x 1
TRABALLO EN GRUPO (CSC_TG)	Rúbrica BX_R4_CSC_TE_1 -Registro observación laboratorio (0,25) -Registro observación investigacións (0,25)	Calificación x 0,5
Calificación total		SUMA 10

REPARTO DA NOTA POR INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN 1º ESO

PROBAS ESCRITAS	PROBA DE LECTURA	INVESTIGACIÓN S	TRABALLO PELÍCULA/DOC.	RESISTRO DE OBSERVACIÓN S	CADERNO
6,5+0,2=6,7	0,25	0,5+0,25+0,25+0,2=1,2	0,25	0,3+0,25+0,25=0,8	0,5+0,3=0,8

- Intentarase facer un Proxecto de Investigación por trimestre, que abarque tódolos instrumentos denominados „investigacións“.
- No caso de non ser posible por falta de tempo realizar tódalas investigacións previstas en tódolos trimestres, a destreza de EE (expresión escrita) avaliarase a través dunha pregunta específica nalgunha das probas escritas, e a EO (expresión oral) pasará a avaliarse mediante os rexistros da observación na aula.
- Isto último tamén se aplicará á destreza de CO (comprensión oral) no caso de non ser posible facer o traballo sobre a película ou documental en tódolos trimestres.
- A proba de lectura para avaliar a destreza CE (comprensión escrita) poderá realizarse de forma independente ou ben formando parte dunha das probas escritas, pero cada instrumento terá unha cualificación independente.
- En calquera caso, sempre que se produzan variacións no uso dos instrumentos de avaliación, serán notificados coa antelación suficiente aos alumnos.

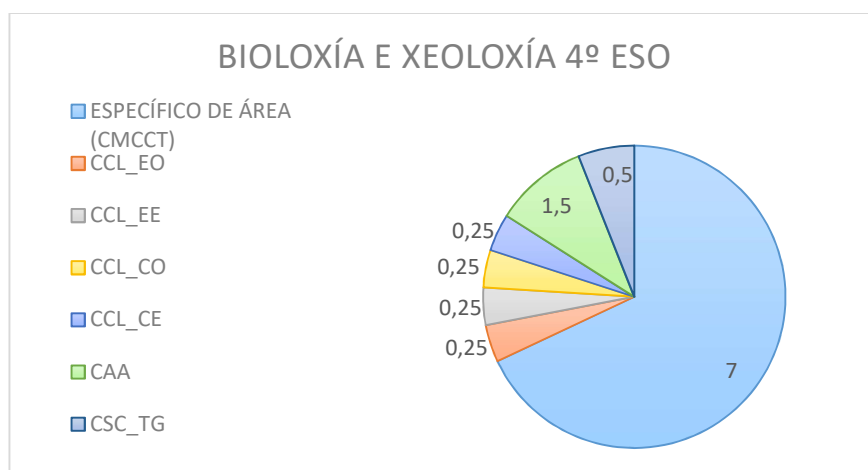
CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN PARA AS TRES AVALIACIÓNS 3º ESO

GRUPO DE E.A.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	CRITERIO DE CUALIFICACIÓN
ESPECÍFICOS DE ÁREA (CMCCT)	Probas escritas (6) Caderno de clase/laboratorio (0,5) Investigacións (0,5)	Nota promedio ponderada dos instrumentos de avaliación x 7
EXPRESIÓN ORAL (CCL_EO)	Rúbrica BX_R1_CCL_EO_3 (Investigacións)	Calificación x 0,25
EXPRESIÓN ESCRITA (CCL_EE)	Rúbrica BX_R2_CCL_EE_3 (Investigacións)	Calificación x 0,25
COMPRESIÓN ORAL (CCL_CO)	Traballo película/documental	Calificación x 0,25
COMPRESIÓN ESCRITA (CCL_CE)	Proba lectura	Calificación x 0,25
APRENDER A APRENDER (CAA)	Rúbrica BX_R3_CAA_3 -Investigacións (0,4) -Caderno (esquemas) (0,4) -Exame (0,2) -Registro de observacións (0,4)	Calificación x 1,4
TRABALLO EN GRUPO (CSC_TG)	Rúbrica BX_R4_CSC_TE_3 -Registro observacións laboratorio: 0,3 -Registro observacións Investigacións: 0,3	Calificación x 0,6
Calificación total		SUMA 10

REPARTO DA NOTA POR INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN 3º ESO

PROBAS ESCRITAS	PROBA LECTURA	INVESTIGACIONES	TRABALLO PELÍCULA/DO C.	REXISTRO DE OBSERVACIONES	CADERNO
6+0,2=6,2	0,25	0,5+0,25+0,25+0,4=1,4	0,25	0,4+0,3+0,3=1	0.5+0.4=0.9

- Intentarase facer un Proxecto de Investigación por trimestre, que abarque tódolos instrumentos denominados „investigacións“.
- No caso de non ser posible por falta de tempo realizar tódalas investigacións previstas en tódolos trimestres, a destreza de EE (expresión escrita) avaliarase a través dunha pregunta específica nalgunha das probas escritas, e a EO (expresión oral) pasará a avaliarse mediante os rexistros da observación na aula.
- Esto último tamén se aplicará á destreza de CO (comprensión oral) no caso de non ser posible facer o traballo sobre a película ou documental en tódolos trimestres.
- A proba de lectura para avaliar a destreza CE (comprensión escrita) poderá realizarse de forma independente ou ben formando parte dunha das probas escritas, pero cada instrumento terá unha cualificación independente.
- En calquera caso, sempre que se produzan variacións no uso dos instrumentos de avaliación, serán notificados coa antelación suficiente aos alumnos.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN PARA AS TRES AVALIACIÓNS 4º ESO BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

GRUPO DE E.A.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	CRITERIO DE CUALIFICACIÓN
ESPECÍFICOS DE ÁREA (CMCCT)	Probas escritas (6) Caderno de laboratorio (0,5) Investigacións (0,5)	Nota promedio ponderada dos instrumentos de avaliación x 7
EXPRESIÓN ORAL (CCL_EO)	Rúbrica BX_R1_CCL_EO_3 (Investigacións)	Calificación x 0,25
EXPRESIÓN ESCRITA (CCL_EE)	Rúbrica BX_R2_CCL_EE_3 (Investigacións)	Calificación x 0,25
COMPRESIÓN ORAL (CCL_CO)	Traballo película/documental	Calificación x 0,25
COMPRESIÓN ESCRITA (CCL_CE)	Proba lectura	Calificación x 0,25
APRENDER A APRENDER (CAA)	Rúbrica BX_R3_CAA_3 -Investigacións (0,3) -Caderno (esquemas) (0,2) -Exame (0,4) -Registro de observacións (0,6)	Calificación x 1,5
TRABALLO EN GRUPO (CSC_TG)	Rúbrica BX_R4_CSC_TE_3 -Registro de observación laboratorio: 0,25 -Registro de observacións investigacións: 0,25	Calificación x 0,5
Calificación total		SUMA 10

REPARTO DA NOTA POR INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PROBAS ESCRITAS	PROBA LECTURA	INVESTIGACIONES	TRABALLO PELÍCULA/DOC.	REXISTRO DE OBSERVACIONES	CADERNO
6+0,4=6,4	0,25	0,5+0,25+0,25+0,3=1,3	0,25	0,6+0,25+ 0,25 =1,1	0,5+0,2=0,7

- Intentarase facer un Proxecto de Investigación por trimestre, que abarque tódolos instrumentos denominados „investigacións“.
- No caso de non ser posible por falta de tempo realizar tódalas investigacións previstas en tódolos trimestres, a destreza de EE (expresión escrita) avaliarase a través dunha pregunta específica nalgunha das probas escritas, e a EO (expresión oral) pasará a avaliarse mediante os rexistros da observación na aula.
- Esto último tamén se aplicará á destreza de CO (comprensión oral) no caso de non ser posible facer o traballo sobre a película ou documental en tódolos trimestres.
- A proba de lectura para avaliar a destreza CE (comprensión escrita) poderá realizarse de forma independente ou ben formando parte dunha das probas escritas, pero cada instrumento terá unha cualificación independente.
- En calquera caso, sempre que se produzan variacións no uso dos instrumentos de avaliación, serán notificados coa antelación suficiente aos alumnos.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN COMÚNS A TÓDOLOS CURSOS E MATERIAS.

CRITERIOS UTILIZADOS DURANTE OS TRES TRIMESTRES

- Despois de cada avaliación farase unha proba de recuperación dos EA específicos de área, na que será posible repetir só aquela proba escrita na que o/a alumno/a acadara menos nota. Ditas probas realizaranse en xaneiro, marzo e xuño. A nota deste exame ponderarase e sumarase á obtida no resto de competencias para obter a nota da recuperación do trimestre.

CRITERIOS PARA SUPERAR A MATERIA NA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA (XUÑO)

- A nota final de xuño será a media da nota das tres avaliacións.
- Para poder aprobar a materia na avaliación final ordinaria (nota final de xuño) é imprescindible ter como mínimo un 4 en cada avaliación.
- Realizarase unha proba de recuperación final dos EA específicos da área, onde será posible examinarse só daquelas avaliacións que estean suspensas.

CRITERIOS PARA A AVALIACIÓN FINAL EXTRAORDINARIA (SETEMBRO)

- A avaliación extraordinaria de setembro consistirá nunha proba escrita cuxa nota deberá ser igual ou superior a 5. O 100% da nota recaerá na cualificación deste exame. No caso de que o alumnado leve actividades específicas para facer no verán, estas serán só unha recomendación para o estudo e preparación da materia, mais nunca serán computables ditas actividades para o cálculo da nota da avaliación extraordinaria.

CRITERIOS PARA A AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES (MAIO)

- Producións dos alumnos (boletíns de actividades + esquemas): 50% da nota. No caso de non facer ou non entregar os boletíns en prazo, o 100% da nota recaerá no/s exame/s.
- Proba escrita ou promedio delas: 50% da nota. Os/as alumnos/as teñen a posibilidade de facer unha única proba en maio ou ben facer dous exames parciais, un en febreiro e outro en maio.

PROCEDEMENTO A SEGUIR NO CASO DE COPIA OU PLAXIO DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

- Cando un/ha alumno/a sexa sorprendido copiando nun exame, retiraráselle o exame e cualificarase cunha nota de 0. Esta medida poderá adoptarse a posteriori se a detección do fraude se comproba despois dos feitos. O prazo para a comunicación e aplicación desta norma será ata a entrega da nota ao alumnado.
- Porén, poderá recuperar esa nota nunha proba de recuperación posterior, xunto co resto do alumnado que non supere a proba. (Esta proba de recuperación farase despois da avaliación).
- Esta medida será válida para a copia, plaxio, usurpación de identidade ou calquera outra falsificación detectada en calquera instrumento de cualificación: traballos individuais ou en grupo, exames, exposicións,...
- A medida será extensible ao alumnado que colabore por acción ou omisión nesta acción: deixarse copiar, facer traballos a outras persoas,...
- Estas medidas serán independentes das que a maiores sexan recollidas nas NOF do centro.

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

8.1. Indicador de logro a medir e instrumento utilizado.

Nesta primeira fase de implantación deste modelo de programación, centrarémonos en medir o **grao de cumprimento da temporalización** para cada materia do departamento. Para iso utilizaremos como instrumento, o modelo de táboa que se indica a continuación, que adxuntaremos á Acta de Xunta de Departamento ao final de cada trimestre.

E.A. avaliable	TEMPORALIZACIÓN PREVISTA			TEMPORALIZACIÓN REAL		
	1º	2º	3º	1º	2º	3º
.....	X				X	

Ao final de curso, na memoria do departamento, asignaremos unha puntuación de 1 a 4 no indicador de logro „Adecuación entre a temporalización prevista e a real“. Para iso calcularemos a porcentaxe de EA tratados e avaliados con respecto ao total.

INDICADOR DE LOGRO	PUNTUACIÓN ASIGNADA				
	1 (20-40%)	2 (40-60%)	3 (60-80%)	4 (80-90%)	5 (90-100%)
<i>Adecuación entre a temporalización prevista e a real</i>					

8.2. Análise das causas e proposta de medidas correctoras.

Despois de facer a comparación ao final de cada trimestre, analizaremos as causas e intentaremos propoñer medidas correctoras viables que permitan ir corrixindo o desfase ao longo do curso.

Este proceso tamén o levaremos a cabo na memoria de final de curso, pois corrixir este desfase terá máis éxito se se aplican as posibles correccións dende un principio, e iso só é posible no seguinte curso.

Entre os instrumentos utilizados para recabar información, poderanse utilizar as enquisa de final de curso de anos pasados. (Ver Anexo 2).

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.

No mes de outubro a xefa do departamento convocará unha reunión cos/as alumnos/as afectados, na que se lles entregarán actividades de recuperación e se lle indicarán as seguintes instrucións:

A materia será avaliada a través de dous instrumentos: boletín de actividades e esquemas (50% da nota), e proba escrita (50% da nota).

As actividades e os esquemas serán corrixidos, avaliados e devoltos pola profesora para que os alumnos os poidan empegar á hora de estudar. **No caso de non facer ou non entregar os boletíns en prazo, o 100% da nota recaerá no/s exame/s.**

O calendario será o seguinte:

-Entrega do primeiro boletín o 20 de **decembro**.

-Primeiro exame parcial o 12 de **febreiro**. (Esta proba é optativa. Aqueles alumnos que non se presenten terán que examinarse de toda a materia en maio).

-Entrega do segundo boletín o 11 de **marzo**.

-Segundo exame parcial en **maio**, na data da convocatoria oficial.

10.

11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 1º ESO

A finalidade desta avaliación inicial é unha primeira toma de contacto para saber a grandes rasgos que poden recordar dos contidos traballados na etapa anterior, e saber cales non traballaron nunca e son totalmente novos para eles. Según os resultados obtidos, poderase decidir adicar máis tempo a aquelas unidades máis descoñecidas para eles.

Por outro lado, dado que se trata de alumnado novo e recién chegado ao centro, tamén se pretende detectar algunha dificultade de aprendizaxe que sexa moi evidente, xa que ademáis de preguntas de resposta concreta, tamén contén algunha de deducir e relacionar, interpretar gráficos e de desenvolvemento, polo que terán que empregar varias competencias, ademáis da CMCCT, principalmente CAA e CCL. (Ver ANEXO 1). Esta información, xunto coa recabada na sesión de avaliación inicial, permitirá tomar algunha medida de reforzo cara a alumnos concretos, ou dedicar máis tempo ás competencias nas que teñan menor grao de desenvolvemento acadado.

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 3º ESO

Trátase neste curso de saber que poden recordar sobre anatomía e fisioloxía humanas, a célula, a saúde e os procesos xeolóxicos externos e internos. Ningún destes contidos foron tratados en 1º de ESO, a excepción da célula. Polo que case todo o que recorden ou saiban facer nesta avaliación inicial será do que traballaron na etapa de Primaria. Trátase por tanto de saber de que nivel partir nunha serie de contidos nos que levan anos sen traballar. Tamén se engaden preguntas de comprensión e expresión escrita, interpretación de datos, dedución...

Aínda que é unha aproximación moi xeral e pouco concluínte, pois máis apropiado sería facer unha avaliación inicial por cada unidade didáctica, pode dar unha idea de a que estándares de aprendizaxe ou competencias imos ter que dedicarlle máis tempo ou atención.

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 4º ESO

Xa que gran parte dos contidos deste curso serán traballados por primeira vez na súa vida (mitose e meiose, xenética medeliana, expresión do ADN e manipulación xenética, evolución, historia da Terra e da vida), a avaliación inicial centrarase naqueles contidos dos que xa deberían ter unhas nocións básicas: a célula (de 3º de ESO), os fósiles (de 1º de ESO), a tectónica de placas (de 3º de ESO) e a ecoloxía (de 1º de ESO). (Ver ANEXO 1).

Por un lado trátase de saber de que nivel de coñecemento debemos partir naqueles contidos que xa coñecen, posto que nos restantes haberá que partir practicamente de cero, e por outro do nivel competencial, polo que se engaden preguntas de comprensión e expresión escrita, interpretación de gráficos, relación e dedución.

12. Medidas de atención á diversidade.

Medidas organizativas do centro.

Debido a que neste centro se da prioridade aos reforzos nas áreas instrumentais, en principio non contamos coa posibilidade de profesor/a de apoio nas nosas materias, nin dentro nin fóra da aula. Isto, unido ao tamaño dos grupos e á esixencia de impartir o temario completo, complica a atención á diversidade. O curso pasado déronse as circunstancias favorables para que alumnos que estaban recibindo actividades de reforzo, puidesen facelas e corrixilas coa profesora de PT.

Medidas que levarán a cabo as docentes na aula.

Dentro das súas posibilidades, as docentes intentarán levar a cabo as seguintes medidas ordinarias:

- Agrupamentos flexibles que permitan contextos de aprendizaxe colaborativa.
- Diferentes tempos de realización de actividades en función dos diferentes ritmos de aprendizaxe.
- Recursos e materiais diferenciados.
- Actividades variadas e con diferente nivel de dificultade.

Para os alumnos que non seguen o ritmo de aprendizaxe do grupo estableceranse actividades de reforzo, simplificando o nivel de complexidade con respecto ás actividades do libro. De ser necesario, tamén se modificará o tipo de actividades dos exames, con preguntas formuladas dun xeito máis sinxelo e comprensible. Cando se fagan grupos, procurarase integrar a estes alumnos con outros capaces de axudarlles a desenvolver mellor as súas capacidades a través de mecanismos de cooperación (corrección colectiva, traballo en pequeno grupo...).

No caso de haber alumnado con necesidade específica de apoio educativo que tras aplicar estas medidas siga sen acadar os obxectivos esperados, valorarase, conxuntamente co Dpto. de Orientación, a necesidade da aplicación de medidas extraordinarias como unha ACS.

Para os alumnos que avanza a un ritmo de aprendizaxe maior presentaranse actividades de ampliación que favorezan o traballo autónomo (análise de textos, traballos de investigación, lecturas...).

Tras o remate de cada avaliación ou trimestre, será posible que aqueles alumnos que non a superaron, recuperen só aqueles exames nos que obtiveron unha nota máis baixa. Ditas recuperacións realizaranse en xaneiro, marzo e xuño. Para axudarlles nesta tarefa, previamente realizarán unhas actividades para reforzar os contidos de aqueles E.A. que non superaron. Finalmente tamén terán a oportunidade dunha recuperación final en xuño.

13. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.

O criterio para elixir os elementos transversais a tratar foi escoller aqueles aos que dalgún xeito lle atopamos relación con algúns do EA específicos da nosa área, ademais de coincidir, algún deles, con conmemoracións ao longo do curso. Ao mesmo tempo trátanse tamén os EA relacionados coa Expresión oral, Expresión escrita, Traballo en grupo e Aprender a aprender. Deste xeito estas actividades constitúen algún dos „proxectos de investigación“ citados no apartado 5 da programación, cando falamos da metodoloxía.

A continuación se presenta un cadro resumo por cursos.

NIVEL	ELEMENTO TRANSVERSAL	DESCRIPCIÓN DA ACTIVIDADE	E.A. TRATADOS	AVALIACIÓN: -PROCEDEMENTOS, -INTRUMENTOS -PESO NA NOTA.	TEMPORALIZACIÓN
1º ESO	Dereitos Humanos, prevención da violencia contra as mulleres.	Visualización duns vídeos sobre a vulneración dos DDHH asociada ás explotacións de coltán e bauxita. Neles visibilízanse os dereitos vulnerados en cada caso (guerra na R.D. do Congo, reclutamento de nenos soldado, violacións masivas, semiesclavitude nas minas...).	1º-BXB2.7.2- Describe algunhas das aplicacións máis frecuentes dos minerais e das rochas no ámbito da vida cotiá. 1º-BXB2.7.3- Recoñece a importancia do uso responsable e a xestión sustentable dos recursos minerais. E.A. de comprensión oral.	-PROCEDEMENTOS: Análise do resultado das producións dos alumnos. -INTRUMENTOS: Cuestionario sobre os vídeos. -PESO NA NOTA: 10,25 na nota da 1ª avaliación.	1º trimestre.
3º ESO	Visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.	Investigación por grupos consistente en buscar información para aclarar as diferenzas entre cada tipo de sexualidade. Posible elaboración en gran grupo dunha enquisa anónima entre o alumnado para visibilizar as principais dificultades e prexuízos coas que se enfrenta esta realidade. Elaboración de murais para expoñer os resultados durante a conmemoración da diversidade sexual.	3º-BXB3.29.1 - Actúa, decide e defende responsablemente a súa sexualidade e a das persoas do seu contorno. E.A. de Expresión oral, Expresión escrita, Traballo en grupo e Aprender a aprender.	AVALIACIÓN: -PROCEDEMENTOS: Análise do resultado das producións dos alumnos. -INTRUMENTOS: Proxecto do 2º trimestre e exposición oral do mesmo. -PESO NA NOTA: 1,7 (Ver desglose por CC no apartado 7), na nota da 2ª avaliación.	2º trimestre.
4º ESO Bi-xe	Prevención da violencia contra persoas con discapacidade, e non discriminación das mesmas.	-Investigación por grupos sobre unha enfermidade hereditaria a elixir, onde entre outros aspectos se analice a discriminación sufrida polas persoas que a padecen. Exposición oral dos resultados.	4º-BXB1.11.1 - Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas. E.A. de Expresión oral, Aprender a aprender.	AVALIACIÓN: -PROCEDEMENTOS: Análise do resultado das producións dos alumnos. -INTRUMENTOS: Proxecto do 1º trimestre e exposición oral do mesmo. -PESO NA NOTA: 1,3 (notas de EA específicos, EO, EE e CAA) na nota da 1ª avaliación.	1º trimestre.
		-Visualización da película Gattaca, onde se pon de manifesto a discriminación das persoas con algún tipo de discapacidade. Cuestionario sobre a película.	4º-BXB1.15.1 - Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía. E.A. de CO e EE.	AVALIACIÓN: -PROCEDEMENTOS: Proba obxectiva. Análise producións alumnos.	1º trimestre

				-INTRUMENTOS: Cuestionario de comprensión oral. Resumo da película. -PESO NA NOTA: 0,25 (nota de CO) na nota da 1ª avaliación).	
--	--	--	--	--	--

14. Actividades complementarias e extraescolares programadas para cada curso.

A continuación se detalla unha batería de posibles actividades, das cales non se desenvolverán todas, senon aquelas que vaia sendo viable realizar en función das circunstancias deste curso 2019/20.

CURSO	NOME DA ACTIVIDADE	BREVE DESCRICIÓN	E.A. TRATADOS	AVALIACIÓN: -PROCEDEMENTOS, -INTRUMENTOS -PESO NA NOTA.	TEMPORAL IZACIÓN CIÓN PREVISTA
1º ESO	Participación no programa <i>Ambientum</i>, ofertado pola Aula de Natureza da Siradella.	Coñecemento dos hábitats representativos, as especies de referencia e os valores naturais e culturais do espazo natural protexido Complexo Intermareal Umia- O Grove. As actividades consisten en: -Charla -Saída de campo -Elaboración dun proxecto final.	1º-BXB3.7.1 1º-BXB3.7.2 1º-BXB3.7.3 1º-BXB4.1.1 1º-BXB4.2.1 1º-BXB4.3.1 E.A. de EO, TG e CAA	-PROCEDEMENTOS: Observación directa, análise das producións dos alumnos. -INSTRUMENTOS: Resultados e exposición do proxecto final. -PESO: 1,55 na 3ª avaliación (Ver desglose por CC no apartado 7).	1º, 2º e 3º trimestre.
	-Charla e obradoiro sobre anelamento científico de aves.	Charla e sesión práctica a través da cal coñecerán detalles sobre anatomía, fisioloxía, hábitos e ecoloxía das aves, e mesmo terán contacto físico con elas. Tamén coñecerán os fundamentos e finalidades do anelamento científico.	1º-BXB3.4.2 1º-BXB3.7.1 1º-BXB3.7.2 1º-BXB3.7.3 E.A. de CO	-PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. -INTRUMENTOS: Cuestionario con preguntas sobre o explicado polo poñente. -PESO: 0,25 na nota da 2ª avaliación. (nota de CO).	Segundo trimestre.
	Participación no Proxecto Ríos.	Inspección de primavera no río Armenteira, nunha actividade organizada conxuntamente co departamento de E.F.	E.A. do bloque de contidos de ecoloxía.	-PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. -INSTRUMENTOS: Caderno de campo/laboratorio. -PESO: 0,25 na nota	

				da 3ª avaliación (metade da nota de laboratorio).	
3º ESO	-Charla- obradoiro da Escola Galega de consumo.	-Análise de etiquetas alimentarias, en relación cos contidos tratados na unidade 3 da programación (alimentación equilibrada).	3º- BXB3.12.1 3º- BXB3.13.1	-PROCEDEMENTOS: Análise producións alumnos. -INTRUMENTOS: Valorarase a correcta adquisición dos EA tratados na saída e o uso de dita información para integrar no proxecto de investigación. -PESO: 0,5 (formando parte da nota do proxecto da 1ª avaliación).	Primeiro trimestre.
4º ESO (BIOLOXÍA E XEOLOXÍA)	-Visita ao centro de Investigación en mellora xenética Misión Biolóxica de Galicia.	Obradoiros científicos relacionados cos temas que se están a investigar, con motivo da Semana da Ciencia en galego.	4º-BXB4.1.1 4º-BXB4.2.1 4º-BXB4.4.1 EA de TG	-PROCEDEMENTOS: Observación directa. -INTRUMENTOS: Resixtro das observacións. -PESO: 0,5 (nota de TG) na nota da 1ª avaliación.	Primeiro trimestre.
	-Charla informativa en perigo das dunas e o seu Plan de Conservación.	Especie catalogada como vulnerable, presente na praia de Area da Cruz, e o seu plan de conservación, en relación con varios EA do bloque de contidos nº3: Ecoloxía e medio ambiente. Será impartida polo servizo de Conservación da Natureza da Consellería de Medio Ambiente. Servirá como base de información para o proxecto do 2º trimestre.	4º-BXB3.2.1 4º-BXB3.3.1 4º-BXB3.6.1 4º-BXB3.8.1 4º-BXB3.8.2 EA de CO.	-PROCEDEMENTOS: Análise producións alumnos -INTRUMENTOS: Resumo da charla -PESO: 0,25 (nota de CO) na nota da 2ª avaliación.	Segundo trimestre
	-Participación no Proxecto Ríos. Inspeccións de outono e primavera. Recollida de lixo e eliminación de especies invasoras.	Comprobación do estado de saúde dun río medindo e interpretando parámetros biolóxicos e físico-químicos. Tratarán EA do bloque 3. Ecoloxía e medio ambiente.	BXB3.1.1. BXB3.1.2. BXB3.2.1. BXB.3.3.1 BXB.3.4.1 BXB.3.8.1 BXB.4.5.1 EA de EO, EE, CAA e TG.	-PROCEDEMENTOS: Análise producións alumnos. -INTRUMENTOS: Presentación dixital e exposición oral (proxecto do 3º trimestre). -PESO: 1,5 na nota da 3ª avaliación (Ver desglose por CC no apartado 7).	Primeiro e terceiro trimestre.

ACTIVIDADES EN COLABORACIÓN CON OUTROS DEPARTAMENTOS

PROXECTO DE FOMENTO DA XESTIÓN SUSTENTABLE DOS RESIDUOS: “CONCURSO OS 3 R’S”; PRINCIPALMENTE DO DPTO. DE ORIENTACIÓN A TRAVÉS DAS „TITORÍAS VERDES“

-**Charla informativa, dentro da campaña “Separemos ben, reciclaremos mellor”** de Sogama, en relación co noso proxecto de centro “Concurso os 3 R’s”. Aínda que neste proxecto participan tódolos alumnos do centro, son os alumnos de 1º e 2º e 3º os que aínda non recibiron a charla e necesitan asesoramento para aprender a separar o lixo correctamente.

-**Charlas e obradoiros sobre compostaxe** a cargo de técnicos do concello e/ou Deputación. Probablemente sexan para complementar as charlas e obradoiros nas que participamos o curso pasado, cando puxemos en marcha o noso composteiro e nos explicaron os proxectos de compostaxe a nivel municipal.

-**Recollidas e caracterización de lixo na praia de Area da Cruz.** Participación na limpeza simultánea de praias organizada por Adegas en outubro. Ademais de algunha outra organizada polo Concello do Grove, polo que non sabemos se será posible realizala con tódolos grupos nin en horas de titoría. En todo caso darase preferencia a aqueles grupos que non participasen en anos anteriores. Outra opción sería realizala durante a semana das avaliacións, en calquera dos tres trimestres, dependendo da disponibilidad horaria e da climatoloxía.

-**Excursión-premio para os gañadores do concurso Os 3 R’s:** visita guiada a unha das illas do Parque Nacional das Illas Atlánticas, ou ben á granxa ecolóxica Casa Grande de Xanceda. Será no terceiro trimestre, na última semana de maio. No caso de ser posible a súa continuidade, debido a problemas económicos.

OUTRAS ACTIVIDADES DAS „TITORIAS VERDES“

-**Eliminación de EEI nas dunas de Area da Cruz.** Actividade organizada polo Concello do Grove, polo que non sabemos se será posible realizala con tódolos grupos nin en horas de titoría. En todo caso darase preferencia a aqueles grupos que non participasen en anos anteriores. Outra opción sería realizala durante a semana das avaliacións, en calquera dos tres trimestres, dependendo da disponibilidad horaria e da climatoloxía.

-**Charla sobre as dunas e a pílara das dunas,** especie en perigo e cuio plan de recuperación se está a levar a cabo no noso entorno máis cercano, incluíndo a praia de Area da Cruz. Os hábitats dunares están protexidos a nivel europeo e a súa importancia e fragilidade é descoñecida para a do alumnado e profesorado, a pesar de interactuar con el a diario. As charlas serán impartidas polo grupo de educadores ambientais da Aula da Siradella.

-Actividades sobre prevención de incendios forestais, que poden incluír visita á base aérea do Campiño, e charlas dos axentes forestais que traballan na mesma. Tamén hai a posibilidade de solicitar unha charla aos comuneros da CCMM de San Vicente onde expliquen as medidas que toman eles para previr os incendios e a propagación de especies invasoras, así como a posibilidade de realizar plantacións de especies autóctonas a través da colaboración coa comunidade de montes.

15. **Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.**

a. Análise dos resultados académicos.

RESULTADOS ANALIZAR	A	OBXECTIVOS	MOMENTO REVISIÓN	DA	ASPECTOS VALORAR	A
Porcentaxe de alumnos que superaron a avaliación trimestral.		>75% aprobados	Trimestralmente, na acta da reunión de Dpto.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.	
Porcentaxe de alumnos que superaron a avaliación ordinaria.		1º ESO > 80 % aprobados * 3º ESO > 85% aprobados * 4º ESO > 90 % aprobados * *(Cifras obtidas do promedio de aprobados na avaliación ordinaria dos cinco cursos anteriores).	Memoria final de curso.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14.	
Resultados da materia con respecto a outras materias do mesmo curso.		Desviación <15%	Memoria final de curso.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15.	
Éxito das recuperacións das avaliacións supensas.		>50% de alumnos recuperan.	Trimestralmente, na acta da reunión do Dpto.		11.	
Abandono da materia.		<10% de alumnos con abandono por curso.	Memoria final de curso.		15.	
Éxito do programa de recuperación de materias pendentes.		>40% de alumnos aproban a materia pendente.	Memoria final de curso.		12.	

15.2. Análise das posibles causas.

15.2.1. Causas atribuíbles á programación ou práctica docente.

No caso de que os resultados non acaden as cifras obxectivo, pasarase a analizar as posibles causas, a través da información desprendida da análise dos seguintes aspectos ou indicadores. Dependendo dos resultados que se pretenda mellorar, os indicadores analizados serán uns ou outros. (Ver táboa anterior).

ASPECTOS SUSCEPTIBLES DE VALORAR NA ANÁLISE DOS RESULTADOS	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
2. Adecuación das rúbricas dos perfís de competencia.				
3. Adecuación dos mecanismos para informar aos alumnos sobre os criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
4. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
5. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
6. Adecuación da avaliación inicial, incluídas as consecuencias da proba.				
7. Adecuación das pautas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
8. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
9. Adecuación dos criterios establecidos para cada avaliación.				
10. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
11. Adecuación de criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
12. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación de pendentes.				
13. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
14. Adecuación da metodoloxía empregada.				
15. Adecuación do seguimento e revisión da programación ao longo do curso.				

Entre os instrumentos utilizados para recabar información, poderanse utilizar as enquisas de final

de curso do curso pasado. (Ver Anexo 2).

15.2.2. Causas atribuíbles a outros factores.

Tamén se analizará se os malos resultados son debidos a outras causas tales como:

-Adaptación ao novo modelo educativo.

-Adaptación a unha nova etapa/ciclo.

-Adaptación a un novo/a profesor/a.

-Dinámica interna do propio grupo (alumnos especialmente faladores, alto número de repetidores...).

15.3. Procesos de mellora.

Unha vez valorados os indicadores correspondentes, e tendo en conta outras posibles causas externas á programación, procederase a modificar aqueles aspectos nos que a puntuación acadada fora menor.